



สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY FOR DEFENCE

กรอบความเห็นร่วม

ปฏิรูปประเทศไทย

ด้านสื่อสารมวลชน



คำนำ

คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติดำเนินการจัดทำเอกสาร “การปฏิรูป: ด้านสื่อสารมวลชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา และกรอบความเห็นร่วมของประชาชนนำเสนอเป็นทางเลือกให้สภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา และเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต

การดำเนินงานประกอบด้วยการทบทวนข้อมูลจากหนังสือ รายงานการวิจัย เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั้งโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย การเสวนา และรับข้อมูลเสนอผ่านทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จดหมาย และข้อคิดเห็นจากองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจ การปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้กรอบความเห็นร่วม

สาระสำคัญของเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วย บทนำ และ เนื้อหาหลักครอบคลุมใน 3 ประเด็นของการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชน และในแต่ละประเด็นกล่าวถึงสภาพปัญหาและกรอบความเห็นร่วมของประชาชนซึ่งเป็นทางเลือกสำหรับการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนต่อไป

คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
□ บทนำ	1
□ กิจการและการประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ	8
❖ สภาพปัญหา	8
❖ กรอบความเห็นร่วม	10
➤ โครงสร้างสื่อสารมวลชน	11
➤ การจัดระเบียบและจำแนกประเภทของสื่อ	12
➤ สื่อแท้ สื่อเทียม และงานเฝ้าระวังการทำงานของสื่อ	13
➤ การพัฒนา บังคับใช้ ควบคุมและกำกับดูแลสื่อ	14
➤ การกำหนดอำนาจหน้าที่ และกำกับดูแลสื่อ	19
➤ การปรับปรุงการจัดสรรคลื่นความถี่	21
➤ การปรับปรุงบทบาทของสื่อ	21

	หน้า
➤ การปรับปรุงการบริหารผังรายการ	22
□ เสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ	24
❖ สภาพปัญหา	24
❖ กรอบความเห็นร่วม	25
➤ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว	26
✚ การทำหน้าที่เพื่อสาธารณะของสื่อ	26
✚ ความเข้าใจระหว่างรัฐกับสื่อ	27
✚ การแสดงบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตย	27
✚ การมีอิสระ และการเข้าถึงข้อมูลของสื่อ	29
✚ การตรวจสอบ และเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ	31
✚ สื่อกับการลงทุน	32
✚ เมื่อสื่อกลายเป็นสินค้า ถูกครอบงำ และถูกใช้ครอบงำสังคม	33
➤ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว	34
✚ ความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และเป็นกลางของสื่อ	35

	หน้า
 เป็นประโยชน์ มีสาระได้ความรู้ ลดการรายงานข่าวซ้ำ	37
 การไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน	37
 ความหลากหลาย และการใช้ภาษาของสื่อ	38
 การตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อ	39
 คุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ	40
 สภาพปัญหา	40
 กรอบความเห็นร่วม	41
 คุณธรรมและจริยธรรม	42
 การพัฒนาองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน	42
 การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ	44
 การปรับปรุงบทบาทสื่อ	45
 ปรับโครงสร้างไม่ให้สื่อสะท้อนภาพรวมศูนย์ที่ กทม.	47

หน้า

➤ การนำเสนอ หรือการรายงานข่าวของสื่อ	48
 การไม่ขยายความขัดแย้ง เสนอข้อมูลเท็จ ปกปิดหรือบิดเบือนข่าว	48
 การละเมิดสิทธิเด็ก สตรีและเยาวชน	51
 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ	51
➤ สื่อกับทางออกสังคมไทย	54
 การบริโภคสื่อสังคมและเครือข่ายสังคม ด้านความรับผิดชอบ	54
 การสร้างจิตสำนึกของประชาชน ในการใช้ และบริโภคสื่อสังคม และสื่อเครือข่ายสังคม	56
 การสร้างสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ	61
 การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ	65
 ภาคประชาชนดูแลเฝ้าระวังและตรวจสอบ	66
 การป้องกันการทุจริต คอร์รัปชั่น	67

□ บทนำ

❖ **การสื่อสาร (Communication)** คือ กระบวนการนำพาเอาข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารไปส่งให้ถึงผู้รับสาร ด้วยปรารถนาจะสร้างความรู้ ความเข้าใจ ถ่ายทอดความหมาย และความรู้สึก อันจะนำมาซึ่งการให้การสนับสนุน และร่วมมือระหว่างกันที่สุดในที่สุด

นิยามองค์ประกอบของการสื่อสาร

- **ผู้ส่งสาร (Source)** คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารโดยผ่านช่องทางที่เรียกว่าสื่อ ถ้าหากเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้ส่งจะทำหน้าที่ส่งเพียงประการเดียว แต่ถ้าเป็นการสื่อสาร 2 ทาง ผู้ส่งสารจะเป็นผู้รับในบางครั้งด้วย ผู้ส่งสารจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติและเจตคติที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อเรื่องที่จะส่ง ต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะส่งและหากใช้ทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับระบบสังคมเดียวกับผู้รับก็จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ เข้าใจตรงกัน ลดการแปลความหมายคลาดเคลื่อน

- **ข่าวสาร (News and Information)** ในกระบวนการติดต่อสื่อสารนั้น การส่งและรับข่าวสารมีบทบาทและความสำคัญมาก ข่าวสารที่ดีต้องถ่ายทอดความจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทันเวลา ใช้สื่อที่เหมาะสม (สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือ สารสนเทศรูปแบบอื่น) เพื่อถ่ายทอดให้เข้าใจ เข้าถึง สะดวกในการส่ง การรับและตีความอย่างถูกต้อง ได้รับความหมายของเนื้อหาสาระและความรู้สึกเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ทักษะในการร้อยเรียงเรื่องราวจัดลำดับความสำคัญของเรื่องราว ก็จะต้องทำให้การสื่อความหมายชัดเจน แม่นยำ อ่านง่าย ไม่ผิดเพี้ยนจากเจตนารมณ์เป้าหมายของการนำเสนอข่าวสาร

- **ช่องทางในการรับสาร (Channel)** คือ ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัสและตัวกลางที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น สิ่งพิมพ์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟฟิก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

● **ผู้รับสาร (Receiver)** คือ ผู้ที่เป็นเป้าหมายปลายทางของกระบวนการสื่อสาร ที่ริเริ่มโดยผู้ส่งสาร การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพไม่เพียงขึ้นอยู่กับทักษะของฝ่ายผู้ส่งสารเท่านั้น แต่ต้องสมดุลกับประสิทธิภาพในการรับรู้ของผู้รับสารด้วย มีเจตคติที่ดีต่อข้อมูลข่าวสาร ต่อผู้ส่งสารและต่อตนเอง รู้จักคิดแยกแยะสิ่งที่รับรู้รับฟังหรืออ่านพบว่าจะอะไรจริง อะไรเป็นแค่ความคิดเห็น หรือการคาดเดา แต่ในทำนองกลับกัน หากขาดสติ ไม่มีทักษะในการแยกแยะ หลงเชื่อง่าย หรือได้รับการปลุกฝังให้ก่อเกิดเป็นทัศนคติไม่ดี มีอคติต่อภาพลักษณ์ที่เคยได้ยินได้ฟังต่อกันมาจนกลายเป็นความเชื่อ

❖ **สื่อ (Media)** หมายถึง สื่อสารมวลชน และกระบวนการสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร เนื้อหา ไปยังผู้รับสารจำนวนมาก

❖ **การสื่อสารมวลชน (Mass Communication)** เป็นกระบวนการส่งข่าวสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ไปยังคนจำนวนมาก

❖ **Mass** หมายถึง มวลชน หรือประชาชน ผู้รับสารทั่วไป ซึ่งมีจำนวนมาก ส่วนคำว่า **Communication** หมายถึง การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย ดังนั้นความหมายโดยทั่วไปของการสื่อสารมวลชน จึงหมายถึง “การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย ระหว่างกลุ่มบุคคล หรือองค์กรหนึ่ง กับ ประชาชนทั่วไป” เป็นกระบวนการสื่อสารที่มีความซับซ้อน จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ บุคลากร หรือ **สื่อ (Media)** ที่มีประสิทธิภาพ ที่จะนำข่าวสารไปถึงมือผู้รับจำนวนมาก สื่อที่ใช้เป็นตัวกลางในการส่งข่าวสาร จึงเรียกว่า **สื่อสารมวลชน (Mass Media)**

❖ **โครงสร้าง มิติหรือมุมมองการสื่อสารมวลชน** ตาม มาตรา 27 อนุ 9 ที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 จำต้องพิจารณาทั้งฝั่งผู้ผลิตสื่อหรือสื่อสารมวลชน ที่เป็นฝ่ายส่งข่าวสาร และฝั่งผู้บริโภคสื่อ ที่เป็นฝ่ายรับข่าวสาร โดยมีมิติ

หรือมุมมองด้านการสื่อสารมวลชน โดยใช้หลักการมอง 4 มิติ อย่างเป็นระบบที่สอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน บริบทของเรื่องการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนจะเปลี่ยนไปขึ้นอยู่กับมุมมอง ที่ใช้ ประกอบด้วย

ก. มุมมองจากบนลงล่าง (top-down approach)

ข. จากล่างขึ้นบน (bottom-up approach)

ค. จากข้างในไปข้างนอก (inside-out approach)

ง. จากข้างนอกมาข้างใน (outside-in approach)

เพื่อให้ได้แนวทางและวิธีการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทั้งระบบ คือ การปฏิรูป สื่อสารมวลชน อย่างเป็นระบบ มีอุดมการณ์ มีมาตรฐาน สร้างความเป็นมืออาชีพ เพื่อรับใช้ สังคม แต่ละมุมมอง จึงอธิบายความได้ดังนี้ คือ

- **ประชาชนทั่วไป** หรือฝ่ายผู้บริโภคสื่อ/ผู้เสพสื่อ จะมองความต้องการของ ตนเองเป็นหลัก เช่น คนดูทีวี ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ ดูอินเทอร์เน็ต ไลน์แชท ฯลฯ กลุ่มนี้ จะมองความสามารถ/ประสิทธิภาพของสื่อสารมวลชน ว่าสนองความต้องการของตนได้ หรือไม่ ตนมีความคาดหวังใดจากสื่อ จึงเป็นการมองจากภายนอกสู่ภายใน หรือ **outside – in**

- **ฝ่ายเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารสื่อ** ต้องวางแผนรายการ สร้างทีมนักข่าว กลุ่มนี้จะมองสภาพปัญหาด้านองค์กร บรรณาธิการบริหารที่ต้องสร้างทีมไปเจาะข่าว ไม่ตก ข่าว ทันเวลา มีคุณค่า ขายได้ พาดหัว headline / front page แล้วมีคนสนใจ เป็นการมอง จากการบริหารจัดการภายในสู่ภายนอก หรือ **inside out**

- **นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรอิสระ** ที่จัดตั้งขึ้นมา ให้ไป กำกับดูแล ตรวจสอบ ออกใบอนุญาตประกอบกิจการสื่อ จัดสรรคลื่นความถี่ มองระบบ

ทั้งหมด เห็นภาพรวมของสื่อว่ามีผลต่อความเป็นไปในสังคมอย่างไร กลุ่มนี้ก็จะมองสภาพปัญหา ในลักษณะเชิงนโยบาย ให้เห็นภาพใหญ่ จากบน ลงสู่ล่าง หรือ Top-Down

● **นักสื่อสารมวลชน นักข่าว หรือคนทำสื่อ** เป็นระดับผู้ปฏิบัติภาคสนาม ต้องเดินทาง ไปพบปะแหล่งข่าว ขอสัมภาษณ์ บันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปกระจายข่าว หรือพยายามให้ได้มาซึ่งแง่มุมใหม่ๆ กลุ่มนี้จะมองสภาพปัญหาสื่อสารมวลชนในแบบล่างสู่บน หรือ bottom-up หากเป็นนักข่าวในสังกัด ก็จะมองว่าข่าวที่ตนเขียนหรือหามาได้ จะผ่านการเห็นชอบของบรรณาธิการข่าว จะได้ลงหน้าข่าว หรือโยนทิ้งตะกร้า หรือได้ออกอากาศใหม่ หากเป็นพวก blogger, facebook, twitter ก็อาจคาดหวังว่าข่าวสารที่ปล่อยนั้นจะมีผลไปถึงผู้กำหนดนโยบายให้ปรับเปลี่ยนเรื่องนั้นเรื่องนี้

ทั้ง 4 มิติดังนี้ช่วยให้เข้าใจได้ว่า ใครพูดอะไรเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อสารมวลชน เขากำลังพูดจากมุมมองอะไร ในความเป็นจริงคนเดียวยังสับสนมองข้ามไป ข้ามมา ก็จะได้ดูออกว่าเขากำลังใช้มุมมองอะไร เช่นนักวิชาการ ในบางขณะอาจวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อให้รับใช้สังคม อย่าชี้นำหรือพยายามครอบงำมีอำนาจเหนือผู้บริโภค แต่นักวิชาการคนนี้ ก็อาจมีอีกบทบาทเป็น blogger ใช้ facebook, twitter สื่อสังคม (social media) สื่อสังคมเครือข่ายเฉพาะกลุ่ม ประเภท Line, Wechat, Facetime เพื่อผลักดันความเห็นของตนออกสู่สังคม มีการสร้าง fan page, fan club ผู้ติดตามอะไรมากมาย หวังว่าจะมีอำนาจต่อรองไปถึงผู้กุมบังเหียนขับเคลื่อนนโยบาย

สภาพปัญหาด้านสื่อสารมวลชน

จากการที่สื่อสารมวลชนทำหน้าที่ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นตัวเร่ง (change agent) ให้เกิดการพัฒนารูปแบบการสื่อสารใหม่

มาแข่งขันกับวิธีการระบบสื่อสารแบบเดิม มีการปรับตัวอย่างกว้างขวาง สื่อค่ายต่างๆ ถูกบังคับให้ปรับตัวเอง ด้วยการคำนึง 3 เรื่อง คือ 1. เทคโนโลยี 2. ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และ 3. ผลกระทบต่อความเชื่อมั่นการรับรู้และจิตวิทยา ทำให้ศักยภาพรูปแบบการสื่อสาร และบริบทมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ทั้งการพัฒนาธุรกิจ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อรูปแบบใหม่บนโลกออนไลน์และสื่อสังคม (Social media : สังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร หรือเขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นเอง ทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ) ก้าวเข้าสู่ความเป็น "โลกของผู้บริโภคสื่อกลายเป็นผู้ผลิตสื่อ" ซึ่งหมายความว่า ผู้บริโภคสื่อ เป็นทั้งผู้ชม ผู้อ่าน ผู้ฟัง และกลายเป็นผู้คิดเขียนบอกเล่า แพร่ส่งต่อออกไปด้วย นั่นคือทำหน้าที่สื่อสารมวลชนไปด้วย ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในปัจจุบันที่บริโภคสื่อและข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย ทั้งในด้านการสร้างสรรค์และด้านที่ต้องระมัดระวังในขณะเดียวกัน

ในห้วงวิกฤติความขัดแย้งที่ผ่านมา เริ่มจากสื่อมวลชนกระแสหลักที่ไม่ทำหน้าที่เพื่อสาธารณะ เนื่องจากไม่พยายามแสวงหาความจริงหรือตรวจสอบผู้มีอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ระดับชาติซึ่งถูกครอบงำทางโครงสร้างจากความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมโดยรัฐ นายทุน และนักการเมือง ขณะที่หนังสือพิมพ์ระดับชาติก็ถูกมองว่า “เลือกข้าง” ด้วยอคติหรือผลประโยชน์แอบแฝง ตามมาด้วย สื่อกระแสรองอย่างโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน และวิทยุธุรกิจท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่จำนวนไม่น้อยที่ไม่เป็นกลาง ให้ข้อมูลข่าวสารด้านเดียวแถมยังเผยแพร่ความเกลียดชังให้สังคมแบ่งแยกกันมากขึ้น

ล่าสุดวิกฤติใหม่ที่อยู่ในช่วงความขัดแย้งคือ “สื่อใหม่ (New Media) อย่างสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network) ซึ่งเกิดจากสื่อสังคม(Social media)” ซึ่งมักถูกใช้เป็นพื้นที่ระบายนอารมณ์ และแลกเปลี่ยนข้อมูล ไปจนถึงระดมพล ในหมู่ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่าจะมีหน้าที่ใดๆ ต่อสังคมโดยภาพรวม วิกฤติการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา ศักยภาพ

ทางการเมืองของสื่อใหม่นี้ก็ปรากฏทั้งในแง่บวกและลบ กล่าวคือ เอื้ออำนวยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควบคู่ไปกับการขยายความเข้มข้นของการแบ่งขั้วทางการเมือง

ความคาดหวังจากประชาชนต่อการปฏิรูปสื่อสารมวลชน พบว่าสื่อมวลชนจะต้องรักษาจรรยาบรรณ มีความเป็นกลาง มีหน่วยงานเฝ้าระวังการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ไม่ให้สร้างความขัดแย้ง แยกแยะ ควรมีบทลงโทษสื่อมวลชนที่นำเสนอข้อมูลเท็จ บิดเบือน หรือสร้างกระแสปลุกปั่น เพื่อให้สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารณะ ให้การศึกษา และให้ความบันเทิงในกรอบมาตรฐานวิชาชีพ

หลายฝ่ายก็ยังตั้งความหวัง จะให้สื่อมวลชนเป็นผู้หาทางออกให้สังคม เพราะสื่อมวลชนยังถูกมองว่าเป็นพื้นที่ตรงกลางของสังคมอยู่ดี แต่เมื่อสื่อสังคมออนไลน์ถือกำเนิดมาและเริ่มแพร่กระจายกว้างขวาง การเข้าไปใช้สื่อใหม่นี้ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ก็เริ่มปรากฏเค้าลางของความหวังทางการเมืองแบบใหม่ที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์แบบเดิมๆ เพราะผู้ใช้สื่อสามารถกำหนดวาระข่าวสารได้เอง และเลือกที่จะสื่อสารกับเครือข่ายที่คิดเห็นเหมือนๆ กันได้ สามารถสร้างการรับรู้ตัวตนสู่สาธารณะผ่านสื่อใหม่ได้

กรอบความเห็นร่วมเพื่อการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชน ในการปฏิรูปสื่อสารมวลชน ปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นไม่ให้เกิดความแตกแยก หรือทำให้ความขัดแย้งในสังคมจนยกระดับเป็นความรุนแรง เนื่องจากการนำเสนอข้อมูล และการใช้ภาษาที่ปลุกเร้าและกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชัง (Hate speech) หรือการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) และปลุกกระตมให้มวลชนคู่ขัดแย้งใช้ความรุนแรงต่อกัน การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ บิดเบือนไม่รอบด้าน ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

ทั้งนี้เพราะสื่อสารมวลชนขาดความรับผิดชอบต่อสังคม องค์กรวิชาชีพสื่อและหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการควบคุมกำกับดูแล ไม่ดำเนินการอย่างจริงจังให้กับบุคลากรและสื่ออยู่ในกรอบ มาตรฐานจรรยาบรรณของวิชาชีพ และบทบาท อิทธิพลของเจ้าของกิจการสื่อ รวมถึงประชาชนผู้บริโภคสื่อ ขาดวิจารณ์ญาณ เหล่านี้เป็นสาเหตุส่งผลให้ความขัดแย้งในสังคมขยายตัวเป็นการใช้ความรุนแรงที่ควบคุมไม่ได้

ฉะนั้นสื่อสารมวลชนจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสารมวลชนทั้งระบบ ให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อตอบสนองความคาดหวังของประชาชน ถึงความผาสุก สงบร่มเย็น และความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทยอย่างยั่งยืน คณะเตรียมการปฏิรูปฯ ได้ดำเนินการสรุปกรอบความเห็นร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับออกมาเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ (1.) การปฏิรูปกิจการและการประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ (2.) เสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ และ (3.) คุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ

❑ กิจการและการประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ

❖ สภาพปัญหา

การปฏิรูปสื่อสารมวลชน คือ การปรับตัวของสื่อสารมวลชน และผู้เสพสื่อ (ผู้บริโภคสื่อ) ไปพร้อมๆกันให้สมดุลสมกัน สื่อไม่หลอกผู้เสพสื่อ และผู้เสพสื่อไม่โดนจูงใจ หรือมีภูมิป้องกันความเสี่ยงไม่โดนหลอกง่าย

รากฐานปัญหาส่วนหนึ่ง มาจากสื่อสารมวลชน และการสร้างความเข้าใจที่มีผลต่อระบบแนวความคิดของคนในชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงต้องมีสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ของสื่ออย่างที่เราควรจะเป็น คือ การให้ข่าวสารที่มุ่งสร้างความปรองดองให้คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพัฒนาไปในแนวทางที่ยั่งยืนเหมาะสมกับมิติพื้นฐานวัฒนธรรมและจิตวิญญาณประเทศไทย

ในขณะที่สื่อรับใช้สังคมด้วยการนำความจริงมารายงานตามที่ได้เห็น ได้ยิน การทำหน้าที่ของสื่ออย่างซื่อตรงต่ออุดมการณ์วิชาชีพ ก็เท่ากับร่วมกันปฏิรูปสิ่งต่าง ๆ นั้นให้สำเร็จ ดังนั้นสื่อสารมวลชนทั้งระบบ ควรทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาที่ดีแก่สังคม เสมือนเป็นอีกกลไกพิเศษ ตรวจสอบบุคคล องค์กรต่างๆ และกลุ่มก้อนผลประโยชน์ โดยคนปกติไม่ยากหูหนวกตาบอด แม้เกิดมาพิการก็ต้องหาทางขุดเขยฉันใดก็ฉันนั้น สื่อควรเป็นตาที่ให้ความสว่างทางปัญญาแก่สังคม ไม่ใช่ครอบงำด้วยความไม่รู้หรือโฆษณาชวนเชื่อจนแสงสว่างแห่งปัญญานั้นถูกบดบังให้มีมืดมิด สื่อควรเป็นหูที่ได้ยินชัดเจนแก่สังคม การรับรู้ของประชาชนต้องไม่คลุมเครือ ครี้งๆกลางๆจริงปนเท็จ หรือถูกบิดเบือน และต้องไม่แปลความผิดๆ

แนวทางการทำงานของสื่อสารมวลชนทั้งระบบ จึงเป็นหัวใจ ควรทำงานอย่างสอดคล้อง ยึดหลักวิชาการและกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นพื้นฐาน เช่น

การเข้าสู่ระบบธุรกิจของระบบทุนนิยม คือ ปัญหาใหญ่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ ต้องทำรายได้ตามที่เจ้าของกิจการ และผู้ถือหุ้นสั่งการ พนักงาน นักข่าว และผู้ทำงานสื่อสารมวลชนทั้งหลายก็เริ่มคิดว่าเงิน คือผลตอบแทนสำคัญ ในอาชีพ จรรยาบรรณที่ว่ายอมเสียเงินและค่าใช้จ่ายทุกอย่างเพื่อความจริง กลายเป็นการ ขายนื้อที่โฆษณา และขายข่าวประชาสัมพันธ์ให้กับลูกค้าและสินค้า จึงกลายเป็นเครื่องมือ โฆษณาประชาสัมพันธ์ชวนเชื่อในที่สุด

เหล่าบรรณาธิการข่าว หันเหความสนใจไปจากงานของสื่อสารมวลชนที่เคยยึด เป้าหมาย ของการทำหน้าที่พลเมืองดีต่อสังคมไป เป็นการทำลายความจงรักภักดีที่ สื่อสารมวลชนเคยมีต่อผู้อ่าน และทำลายความมั่นคงเติบโตของธุรกิจสื่อสารมวลชนในระยะยาว

ความเสื่อมของนักสื่อสารมวลชน ทั้งนักหนังสือพิมพ์ นักวิทยุกระจายเสียง และ โทรทัศน์ เกิดจากสาเหตุอื่นๆอีกมาก สื่อสารมวลชนทำตัวเป็นดาราค่าตัวแพง ผู้ประกาศข่าว กลายเป็นดาราที่แสดงเพียงบทอ่านข่าว ส่วนผู้สื่อข่าวที่ทำงานหนักจริงจึงมีรายได้น้อยแทบ เลี้ยงครอบครัวไม่รอด ผู้สื่อข่าวสงครามบาดเจ็บล้มตายไปมากมาย ส่วนดาราอ่านข่าวหน้า กล้องเข้าสังคมหรูหราหนักข่าวรุ่นใหม่เด็กเกินไป งานมากเกินไปเกินกว่าจะเข้าหาความจริงได้ ลึกซึ้ง ประสบการณ์น้อยเกินไปจนตกเป็นเครื่องมือของนักประชาสัมพันธ์ได้ก็มามาก นักข่าว ที่ร่วมมือกับนักการเมืองก็มีไม่น้อยเช่นกัน ทำให้มุมมองความจริงเรื่องประชาธิปไตย เปลี่ยนไป นักข่าวรุ่นแรกเริ่มที่เคยเป็นหัวใจของพลังสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตยในอดีต หายไป ดังที่กล่าวข้างต้นจึงเห็นว่างานสื่อสารมวลชนนั้นมีความสำคัญมากกว่าความเป็นธุรกิจ

สุดท้ายนักสื่อสารมวลชน ก็คือปุถุชน เพียงแต่ว่าพวกเขาเหล่านั้นมีความสามารถ มุ่งมั่นและมีโอกาส ที่จะได้ทำหน้าที่สื่อสารมวลชน ส่วนจะเป็นนัก สื่อสารมวลชนที่ดีมีคุณภาพ ได้จริงและนานแค่ไหน ขึ้นอยู่ที่จิตสำนึกส่วนตัวและตัวตน

ที่แท้จริงในความเป็นคนๆนั้น สรุปได้ว่า ขอให้สื่อสารมวลชนได้เกิดความตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของสื่อสารมวลชน มองไปพร้อมๆ กัน

❖ กรอบความเห็นร่วม

การปฏิรูปสื่อที่ดีที่สุด คือการจูงใจให้สื่อ เอาจริงเอาจัง หันมาปฏิรูปตนเอง ให้มีความซื่อตรง มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบ และให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เสริมสร้าง เสริมแรงทุกภาคส่วนในสังคม บ่มเพาะปรับทัศนคติ วิถีคิด แก่ประชาชน

ธรรมชาติของสื่อ ต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน การสั่งบังคับหรือกฎระเบียบจากภายนอกจึงไม่จีรัง หรือทำตามได้ไม่นาน ทำแบบไร้จิตวิญญาณ หากมีเสียงข้างในตัวเองเรียกร้องเกิดแรงบันดาลใจที่ขับเคลื่อนจากข้างในตัวเอง ที่อยากจะเรียนรู้เพื่อเติมเต็มชีวิตเขา ย่อมได้ผลดียิ่งยืนกว่าอย่างแน่นอน ผู้ปฏิบัติหน้าที่สื่อสารมวลชนทั้งเจ้าขององค์กร และผู้ปฏิบัติงานสื่อสารมวลชนทุกระดับทุกแขนง จึงควรเข้ามาในวิชาชีพนี้ด้วยความซื่อตรงต่อบทบาทหน้าที่ ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นไป การรับรู้ของสังคม สังคมก็ให้เกียรติเป็นฐานันดรที่สี่ จึงต้องมีความตระหนักรู้อยู่เสมอว่าควรบำเพ็ญตนให้สมเกียรติกับการที่สังคมให้ความเชื่อถือ หากสังคมเสื่อมศรัทธา วงการสื่อสารมวลชนก็ตกต่ำ ส่งผลร้ายกลับสู่สังคม เพราะมีความเชื่อมโยงถึงกัน สำหรับในหัวข้อ การปฏิรูปกิจการและการประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ

กรอบความเห็นร่วม ในประเด็นกิจการและการประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ ประกอบด้วย 8 เรื่อง ดังนี้

 โครงสร้างสื่อสารมวลชน

 การจำแนกประเภทของสื่อ มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นความเห็นร่วม เนื่องจากสื่อสารมวลชนในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีความซับซ้อน ควรจัดตั้งองค์กรอิสระ โดยประเภทของสื่อ ดังนี้

- ให้องค์กรอิสระมีหน้าที่กำกับดูแลจัดระเบียบสื่อสามารถจำแนกสื่อแท้ สื่อเทียม และผู้บริโภคที่ทำหน้าที่สื่อ โดยรับผิดชอบเสนอออกกฎหมายกำหนดมาตรการควบคุมจัดระเบียบสื่อสารมวลชนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- ตรวจสอบ บังคับใช้กฎหมายต่อสถานวิทยุชุมชน และเคเบิลทีวีให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้อง

 ปฏิรูปสื่อสารมวลชนให้มีบทบาทที่เหมาะสมสร้างสรรค์สังคม ดังนี้

- สื่อควรมีบทบาทนำเสนอแนวทางและกรอบความคิดที่ถูกต้อง สนับสนุนสื่อสารมวลชนทุกประเภทสร้างความรู้ความเข้าใจระบอบคตินทางสังคม
- สื่อควรมีบทบาทในการสร้างวาระทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายสาธารณะ
- สื่อควรเป็นตัวแทนสาธารณะ พูดแทน และพูดถึงผลกระทบและผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก เพื่อให้รัฐบาลหรือผู้ใดที่สร้างผลกระทบ เบียดบังผลประโยชน์ของสาธารณะต้องออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำต่างๆ ที่สื่อตีแผ่ออกมา อย่างไม่มีการปิดหูปิดตาประชาชน



การปฏิรูปสื่อสารมวลชนให้มีอิสระเสรีภาพ ในการนำเสนอ แต่แฝงด้วยความรับผิดชอบ มีมิติหัวข้อ ดังนี้

- ให้สื่อมีความเป็นอิสระโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจติของหน่วยงาน หรือเจ้าของกิจการ ให้สื่อมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นปราศจากอุปสรรค ขัดขวางมิให้เข้าถึงข้อมูลแหล่งข่าวหรือการแทรกแซงจากรัฐและเอกชน
- พิจารณาวางวิธีป้องกันไม่ให้สื่อถูกคุกคามจากผู้เสียผลประโยชน์ เมื่อสื่อเสนอความจริง
- การเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นของสื่อที่มีใช้เรื่องส่วนตัว แต่เป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะ ให้ทำได้อย่างรอบด้านนำเสนอจากทุกแง่มุม เพื่อดึงความคิดเห็นจากประชาชนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมห้ามขัดขวางหรือแทรกแซง



จัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน



การจัดระเบียบและจำแนกประเภทของสื่อ



จัดตั้งองค์กรอิสระ โดย กสทช. ที่มีหน้าที่กำกับดูแลจัดระเบียบของสื่อสารมวลชน จำแนกประเภทของสื่อสารมวลชนว่าเป็น สื่อแท้ หรือสื่อเทียม ตลอดจนผู้บริโภคที่ทำหน้าที่แทนสื่อสารมวลชน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการนำเสนอออกกฎหมายและกำหนดมาตรการควบคุมจัดระเบียบสื่อสารมวลชนให้เหมาะสม ด้วยการให้องค์กรสื่อวิชาชีพควบคุมสมาชิกสื่อกันเอง โดยให้มีประสิทธิภาพสามารถจำแนกประเภท

สื่อสารมวลชน ขึ้นทะเบียน รวมถึงพิจารณา การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของ สื่อสารมวลชน



ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบบังคับใช้กฎหมาย ต่อสื่อสารมวลชนอย่างจริงจัง ต่อสื่อสิ่งพิมพ์ สถานีวิทยุชุมชน เคเบิลทีวี และอินเทอร์เน็ต ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้อง (วิทยุและโทรทัศน์ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, สิ่งพิมพ์ พ.ร.บ. จดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550, ภาพยนตร์ พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, อินเทอร์เน็ต พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550)



สื่อแท้ สื่อเทียม และงานเฝ้าระวังการทำงานของสื่อ



ปัญหาของสื่อสารมวลชน ที่บ่งบอกไว้อย่างไหนคือ สื่อแท้ หรือสื่อเทียม ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจให้ปรากฏ โดยสื่อที่ทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ ไม่สะท้อนถึง พันธกิจของสื่อ ไม่มีอุดมการณ์วิชาชีพ ขาดจิตสำนึกสาธารณะ เพียงเพื่อเผยแพร่ข้อมูล เฉพาะเรื่อง หรือใช้สื่อเพื่อหลอกลวงสังคม ในฐานะเป็นเครื่องมือทางธุรกิจและการเมือง ความแท้ และความเทียมจึงขึ้นอยู่กับตรงจิตสำนึกของคนทำสื่อ ทั้งหมดเป็นข้อจำกัดในการ ปฏิรูปสังคม การปฏิรูปการเมือง และการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนในปัจจุบันอีกด้วย



ผลักดันให้เกิดการรวมตัวของตัวแทนภาคประชาชน ให้มีหน้าที่ ดูแล เฝ้าระวัง ตรวจสอบวิธีการทำงานของสื่อ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสังคม ตัวอย่างเช่น โครงการของ “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)” ในการติดตามและ

เผื่อระวังสื่อ ที่มีความใกล้ชิดกับประเด็นปัญหาสังคม มีวิธีการทำงานอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์กรเครือข่ายพันธมิตรด้านต่างๆ ของหน่วยผลิตสื่อและองค์กรวิชาชีพของสื่อ ในลักษณะที่พยายามสร้างความสมดุลของข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสื่อให้แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ เสนอแนะ พร้อมทั้งหาทางออกร่วมกัน โดยเฉพาะความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับทางสังคม ด้วยมาตรฐานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับจากหลายๆ ฝ่าย



จัดตั้งเครือข่ายครอบครัวเผื่อระวังสร้างสรรค์สื่อ เป็นการวางเครือข่ายครอบครัวที่มีความต้องการ “ขจัดสื่อร้าย ขยายสื่อดี” เป็นสุขภาวะที่ดีของชุมชน และครอบครัวในการบริโภคสื่อ



การพัฒนา บังคับใช้ ควบคุมและกำกับดูแลสื่อ



ให้ปรับแก้ไขระเบียบของสื่อให้มีมาตรฐานระดับสากล เป็นอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงของภาครัฐ และภาคเอกชน ให้มีความเป็นกลาง การนำเสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง ให้มีกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อสารมวลชน ด้วยการนำเสนอข่าวให้ทุกคนเข้าใจ เข้าถึงระเบียบ ความเป็นจริง โดยมีกฎหมายดูแล หน่วยงานในระบบควร ทบทวน หรือปรับปรุง กฎหมายหรือ พ.ร.บ. ควบคุม ที่เกี่ยวข้อง



กฎหมายหรือ พ.ร.บ. ควบคุม ที่เกี่ยวข้อง กสทช. ควรมีช่องทางเข้าถึงได้ง่ายและแพร่หลายมากกว่านี้ นอกเหนือจากกฎหมายด้านความมั่นคงแล้ว ทุกเรื่องที่ประชาชนควรมีสิทธิที่จะรับรู้ แต่ไม่สามารถรับรู้ได้ ต้องแก้ไข เพราะหากถูกประวิงเวลาจะทำให้เกิดการล่าช้าโดยไม่เห็นผล ฉะนั้นเรื่องข่าวสาร การรับรู้ของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

หากประชาชน และสื่อสารมวลชน สามารถเข้าถึงภาครัฐได้ การตรวจสอบการทุจริตต่างๆ ก็จะเป็นสิ่งที่ดียิ่งขึ้น



ต้องมีกฎหมายที่ชัดเจน ต้องออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนในการกำหนดบทบาทกับหน้าที่ของ กสทช. และกระทรวง ICT ในการแบ่งมอบอำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบการตรวจสอบ การติดตาม การลงโทษ การเพิกถอน ผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญในการกระทำผิดกฎหมาย



กฎหมาย สำหรับมาตรการการควบคุมในการจ้างสื่อ โดยห้ามจ้างสื่อทำงานประชาสัมพันธ์ให้ภาครัฐ เนื่องจากสื่อไม่สามารถทำหน้าที่เพื่อสาธารณะ ไม่สามารถรายงานความเป็นจริงตามวิชาชีพเพราะมีผลประโยชน์ทับซ้อน



สร้างความเสมอภาค ในการเข้าถึงข้อมูลโดยเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ และปรับปรุง พรบ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ ๒๕๔๐ ให้เป็นกลไกที่เป็นอิสระ



สร้างศักยภาพในการสอบสวนขององค์กรวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพสื่อต้องพัฒนาให้มีศักยภาพเพียงพอในการสอบสวน และมีบทบาทในการพิจารณาความผิด อีกทั้งมีความจำเป็นให้มีสภาพบังคับใช้ในทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น มีบทบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพที่จะได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการ จักต้องสังกัดองค์กรวิชาชีพที่มีข้อบังคับในด้านจริยธรรม หรือจักต้องมีบทกำหนดโทษทางการปกครองสำหรับเจ้าของกิจการที่ละเมิด



เพิ่มบทบัญญัติในร่าง พ.ร.บ. ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อสารมวลชน พ.ศ.... ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้วที่มีหลักการสำคัญให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนทุกแขนงทั้งภาครัฐและ

ภาคเอกชนมีหลักประกันในการใช้เสรีภาพโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจและเจ้าของกิจการนั้น



แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ.2550

กำหนดให้ผู้ประกอบการที่จะได้รับอนุญาตให้เป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหรือเจ้าของต้องสังกัดองค์กรวิชาชีพที่มีข้อบังคับในด้านจริยธรรม



ควรกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพ ในแง่หลักการเป็นเรื่องที่ดี

เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อจะเข้าใจสภาพ วิธีการทำงานของสื่อ แต่ด้วยโครงสร้างของความเป็นเจ้าของทุน ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทำผิดจริยธรรม และละเมิดหลักการบ่อยครั้ง เพราะนายจ้างคือผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งมีเป้าหมายคือผลประโยชน์ประกอบกิจการที่ดี ขว่วที่ขายได้ ภาพที่คนสนใจดู จึงเป็นเป้าหมายหลัก มากกว่าความรับผิดชอบในเชิงจริยธรรม นอกจากนั้นกรรมการในองค์กรวิชาชีพ ยังมีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท ซึ่งหากกรรมการไม่เข้มแข็งและยืนยันความเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง สภาพการกำกับ ดูแลกันเองก็แทบจะไม่มี ความหมาย และเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้สังคมส่วนใหญ่ไม่ให้ความเชื่อถือในองค์กรวิชาชีพ



เครื่องมือที่จะทำให้หลักการของการกำกับดูแลนี้เป็นไปได้ในทาง

ปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น

- การแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ.2550

กำหนดให้ผู้ประกอบการที่จะได้รับอนุญาตให้เป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือเจ้าของต้องสังกัดองค์กรวิชาชีพ ที่มีข้อบังคับในด้านจริยธรรม

- เพิ่มเติม บทบัญญัติ ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง

สิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อสารมวลชน พ.ศ....ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาแล้ว ที่มีหลักการสำคัญให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนทุกแขนง ทั้งภาครัฐ

และเอกชน มีหลักประกันในการใช้เสรีภาพ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าของกิจการนั้น



การรณรงค์ด้านจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของสื่อ คือ แนวทางหลักที่ใช้ในการควบคุมกำกับดูแลสื่อ และใช้ในการควบคุมด้วยตนเอง แต่ก็ยังเป็นจุดอ่อนในการดำเนินการ



กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการตรวจสอบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่มีการใช้เป็นช่องทางปลุกระดม ชักชวนให้ฝ่าฝืนและกระทำความผิดกฎหมาย คณะทำงานดังกล่าว จะเข้าไปตรวจสอบเฉพาะรายบุคคล หรือรายกลุ่มที่มีพฤติการณ์ปลุกปั่นเท่านั้น โดยจะยึดถือแนวนโยบายของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เน้นให้ระมัดระวังการไปละเมิดสิทธิของบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย

- **การรณรงค์ด้านสังคม** เช่น สมมติว่ามีการออกข่าวหรือนำรูปภาพที่ไม่เหมาะสม ในสื่อสิ่งพิมพ์ มีการวิจารณ์หรือโทรศัพท์ หรือมีจดหมายร้องเรียน สภาการหนังสือพิมพ์ หรือดื้อื้อ อันนี้ถือว่าเป็นการควบคุมทางสังคม การควบคุมทางสังคมอีกอย่างหนึ่งคือที่ทำกันในทางบวก คือ การให้รางวัล เช่น ช่าวยอดเยี่ยม ช่าวดีเด่น

- **การรณรงค์ด้านกฎหมาย** คือ การเอาความผิดทางกฎหมาย เช่น หมิ่นประมาท หรือ ถ้าเกิดเราเสนอข่าวที่ไม่ถูกต้อง เสนอข่าวที่ไปล่วงเกินใครก็จะมีกฎหมายไว้คุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบ



การกำกับดูแล ตัวอย่างแนวทางการปฏิรูปและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

- ปรับกลไกการดูแลสื่อของรัฐใหม่ให้มีความเหมาะสมและรัดกุม โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และช่องโมเดิร์นไนน์ทีวี เพื่อไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของรัฐ
- เสนอกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อสารมวลชน เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานได้อิสระตามหลักและจรรยาบรรณของวิชาชีพโดยไม่ถูกครอบงำโดยผลประโยชน์จากภายนอก
- ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องสังกัดองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ (หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์) จะต้องเป็นสมาชิกองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพสื่ออื่นๆ ทุกคน และองค์กรจะต้องมีการกำหนดให้สมาชิกปฏิบัติตามจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพอย่างเข้มงวด หากผู้ประกอบวิชาชีพมีการละเมิด องค์กรสามารถมีบทลงโทษบุคคลนั้นๆ โดยอาจหยุดการเผยแพร่หรือนำเสนอข่าวของผู้ประกอบวิชาชีพผู้นั้นต่อสาธารณะ และสั่งให้มีการแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายนั้นผ่านช่องทางที่ได้นำเสนอข้อมูล ตลอดจนถอดถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนจะต้องรับรู้และรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของลูกจ้างผู้นั้น และให้ความร่วมมือในการลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพสื่อที่กระทำความผิด และถ้าหากผู้ประกอบการไม่เอาจริงเอาจังในการร่วมมือในการลงโทษ ควรจะต้องมีการประณามจากสังคม (Social Sanction) ต่อไป นอกจากนี้องค์กรวิชาชีพควรร่วมมือกับ กสทช. ในการร่วมกันกำหนดบทลงโทษและสามารถเอาผิดบุคคลหรือเจ้าของธุรกิจสื่อเหล่านั้นได้ตาม พรบ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 เช่น หากมีการละเมิดการตัดสินใจขององค์กรวิชาชีพ กสทช. สามารถสั่งให้หยุดการแพร่ภาพและเสียงชั่วคราวได้

- กำหนดกฎเกณฑ์อย่างชัดเจนถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ และหน่วยงานที่ต้องการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อโดยให้เหตุผลว่าเป็นความมั่นคงของรัฐ นั้นจะต้องอธิบายอย่างชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศในด้านใด และอย่างไร ไม่ควรใช้เป็นข้ออ้างหรือเปิดช่องให้เกิดการแทรกแซงอย่างไม่มีเหตุผล



การกำหนดอำนาจหน้าที่ และกำกับดูแลสื่อ



ควรมีกฎหมายสำหรับวิทยุสื่อสารมวลชนท้องถิ่น เพื่อให้กฎหมายเข้าไปจัดการทิศทางของสื่อสารมวลชนท้องถิ่น เพราะในท้องถิ่นมีสื่ออื่นๆมากมายที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย ป้ายโปสเตอร์ หรือป้ายตามชุมชน หรือหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ภายในชุมชน ควรแยกออกมา และมีกฎหมายเฉพาะเพื่อการดูแล และให้หน่วยงานต่างๆ ช่วยกำกับดูแลชุมชนอีกช่องทางหนึ่ง ว่าแต่ละพื้นที่ชุมชนเป็นอย่างไร



ควรมีกองทุนการส่งเสริมสื่อพัฒนาท้องถิ่นทุกจังหวัด ในการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ในเรื่องการเมือง กกต. หรือ อบต. ควรจับมือกัน การใช้ป้ายรวมกันในการหาเสียง จำกัดวงเงินมีเครือข่ายวงเงินในการตรวจสอบการหาเสียง เพราะที่ผ่านมาไม่มีการตรวจสอบอย่างแท้จริง การปกครองส่วนท้องถิ่นสิ่งที่ดีที่สุดคือให้อำนาจในการบริหารจัดการเอง และมึงงบประมาณให้ส่วนหนึ่งในการจัดการ



ควรให้ท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนกันเอง ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ เพราะในแต่ละพื้นที่สภาพไม่เหมือนกันในการจัดหาครูเข้ามาดูแล เนื่องจากความต้องการการศึกษามีความหลากหลาย



ให้องค์กรของรัฐเข้ามากำกับดูแล ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบและกำกับดูแล เพื่อป้องกันมิให้มีการควบรวม การครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำระหว่างสื่อสารมวลชนด้วยกันเองหรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ต้องออกกฎหมายให้ชัดเจน เกี่ยวกับหน้าที่ของ กสทช. และกระทรวง ICT ในการตรวจสอบ ติดตาม ลงโทษ เพิกถอน ผู้รับใบอนุญาตต่อไป



การปฏิรูป กสทช. ในระยะสั้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการทำงานของ กสทช. อย่างละเอียด โดยจะต้องไม่ทิ้งแนวคิดการปฏิรูปสื่อ (ซึ่งยังคงต้องเป็นองค์กรอิสระ แต่มุ่งเน้นเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผูกขาดให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น มีหลักประกันในสิทธิการสื่อสารกับคนทุกกลุ่มในสังคมเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงต้องจัดวางนโยบายและแผนปฏิบัติให้ตอบสนองต่อเป้าหมายอีกด้วย) ส่วนในระยะยาวต้องสร้างเครื่องมือวัดประสิทธิภาพขององค์กร ปรับปรุงกฎหมายที่มีจุดอ่อน สร้างเครื่องมือและกลไกที่สามารถตรวจสอบได้ และมีความโปร่งใส นอกจากนี้ต้องมีการปรับกระบวนการลงมติของ กสทช. เพื่อลดความขัดแย้ง และเป็นเครื่องมือกำกับให้ กสทช. ต้องใช้กฎหมายโดยมองเจตนารมณ์มากกว่าความคิดเห็น



ควรทำอย่างไรที่จะให้บุคคลที่ทำหน้าที่ใน กสทช. ทำความเข้าใจ เรื่องการกำกับดูแล การรับเรื่องร้องเรียนมากขึ้น



การควบรวมสื่อ ต้องป้องกันการควบรวมสื่อ รวมทั้งการครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำ ระหว่างสื่อสารมวลชนด้วยกันเองด้วย



เสรีภาพของสื่อ สื่อสารมวลชน หรือเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่สื่อ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของ เจ้าของกิจการหรือ

ผู้บริหารหน่วยงานสื่อสารมวลชนพิจารณาหาวิธีป้องกันไม่ให้สื่อถูกคุกคามจากผู้เสียผลประโยชน์ เมื่อสื่อเสนอความจริง



ห้ามขัดขวางสื่อสารมวลชนหรือแทรกแซงการเสนอข่าว หรือแสดงความคิดเห็นของสื่อในประเด็นสาธารณะ



การปรับปรุงการจัดสรรคลื่นความถี่



พิจารณาให้มีคณะกรรมการหรือองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมประเมินผล การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ดูแลการใช้คลื่นเหล่านี้ในฐานะที่เป็นสินค้าสาธารณะ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมให้สนับสนุนการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่นๆ



กสทช. ควรส่งเสริมสิทธิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ในกิจการวิทยุ-โทรทัศน์ ของผู้ประกอบการสื่อภาคประชาชนและเอกชน ให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ป้องกันการผูกขาดจากธุรกิจรายใหญ่ และต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ



การปรับปรุงบทบาทของสื่อ



กำหนดบทบาทสื่อ สื่อควรมีบทบาทในการนำเสนอแนวทางและกรอบความคิดที่ถูกต้อง สนับสนุนสื่อสารมวลชนทุกประเภทสร้างความรู้ความเข้าใจรับเจตคติทางสังคม



บทบาทสื่อในการสร้างวาระทางสังคม สื่อควรมีบทบาทในการสร้างวาระทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายสาธารณะ



บทบาทตัวแทนสาธารณะ สื่อควรเป็นตัวแทนสาธารณะ พูดแทนและพูดถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก เพื่อให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบการกระทำต่างๆ



สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และมูลนิธิพัฒนาสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ยืนยันจำเป็นต้องส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิก สปช. เพื่อปกป้องหลักการเสรีภาพของประชาชนและสื่อสารมวลชน ซึ่งสมาคมนักข่าวฯ เห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการปฏิรูปสื่อให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้อง โดยเฉพาะหลักการการกำกับดูแลกันเอง หรือการกำกับร่วมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่จะต้องไม่ถูกเปลี่ยนแปลงให้ถูกควบคุมด้วยกฎหมาย



การปรับปรุงการบริหารผังรายการ



พิจารณาให้มีคณะกรรมการ หรือมีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ องค์กรหนึ่ง กำหนดนโยบายและตรวจสอบการบริหารผังรายการของสื่อทุกประเภท ให้เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนและโดยให้ครอบคลุมทุกด้านและเป็นธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือ (Tools) ในการตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมจิตวิทยา การศึกษา การพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรม การพัฒนาอาชีพ รวมถึง การเตรียมการเพื่อเข้าร่วมประชาคมอาเซียนเพื่อความมั่นคงของรัฐ

และประโยชน์สาธารณะเป็นธรรมโดยจัดให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ

☐ เสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ

❖ สภาพปัญหา

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ภายใต้อำนาจอธิปไตยและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้บัญญัติเนื้อหาว่าด้วยสื่อสารมวลชนไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา 40 ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่มุ่งให้เกิดองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ในการทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม อันเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

เสรีภาพในการแสดงออก เป็นการช่วยเสริมสร้างสถาบันสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระ (Free press) อันประกอบไปด้วยแนวคิดหลัก 4 ประการ อันได้แก่

ประการแรก ประชาชนทุกคนในสังคมต้องสามารถเข้าถึงทรัพยากรทางการสื่อสารได้อย่างเท่าเทียมกัน และสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะได้ โดยปราศจากการแทรกแซง (censor) หากความเห็นนั้นมิได้ขัดต่อหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

ประการที่สอง ต้องพัฒนาความรู้ของประชาชน ในฐานะผู้บริโภคสื่อให้มีความรู้เท่าทันสื่อ สามารถชั่งน้ำหนักความเท็จจริงในการรายงานของสื่อได้

ประการที่สาม รัฐจะเป็นเพียงผู้ผลักดัน และให้การสนับสนุนเงินทุนต่อการสร้างองค์กรสื่อสารมวลชนอิสระ โดยประชาชนเป็นเจ้าของ การถือหุ้นในสื่อเอกชนหนึ่งแห่งควรถือหุ้นน้อย และสื่อๆ หนึ่งควรจะมีเอกชนเป็นเจ้าของร่วมกันหลายบริษัท

ประการสุดท้าย องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนจะต้องมีความเชื่อมโยงกับภาคประชาชน พร้อมทั้งเป็นตัวแทนของประชาชน จนกระทั่งพัฒนาการกลายเป็นสถาบันที่สามารถตรวจสอบและกำกับดูแลกันเองในกรณีที่สื่อรายงานเกินความจริง เช่น เมื่อศิลปินถูกสื่อละเมิดความเป็นส่วนตัว หรือนำเสนอภาพข่าวที่ไม่เหมาะสม สถาบันสื่อจะสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการตรวจสอบและกำกับดูแลเพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายให้กับประชาชน การขาดเสรีภาพประการใดประการหนึ่ง หรือทั้ง 4 ประการข้างต้น ย่อมก่อปัญหา ปราศจากความเป็นอิสระที่แท้จริง อันเป็นรากฐานของปัญหาของสื่อสารมวลชน

❖ กรอบความเห็นร่วม

สื่อสารมวลชน เป็นได้ทั้งตัวแปร ตัวนำการเปลี่ยนแปลง ตัวเร่งปฏิริยา ตัวขับเคลื่อน ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการปรับเปลี่ยนมุมมองของประชาชนที่รับข้อมูลข่าวสาร เพราะประชาชนส่วนใหญ่จำเป็นต้องพึ่งพาสื่อสารมวลชน เป็นช่องทางการเข้าถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การตีความ แปลความหมาย การถ่ายทอดความรู้สึก ของคนจำนวนมากในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการปฏิรูปสื่อ ทำ्यสุดแล้วก็คือการปฏิรูปความคิดอย่างแท้จริง เมื่อความคิดเปลี่ยน คนและระบบก็จะเปลี่ยนตาม แต่ถ้าค่านิยมอุปนิสัยความคิดเหมือนเดิมต่อให้มืออย่างอื่นมาแต่งเติม ผลสุดท้ายก็ต้องสะท้อนธาตุแท้ข้างในอยู่ดี การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและประคับประคองให้ยั่งยืนจึงจำต้องเริ่มที่แหล่งผลิตความคิดอย่างเสรีในการแสดงออก

เราจะปล่อยให้สื่อสารมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดความเป็นไปในสังคม ดำเนินต่อไปเหมือนอย่างเดิมหรือ ถ้าทำแบบเดิม ผลลัพธ์ก็จะวกกลับสู่วงจรเดิมๆ อีก จึงจำต้องชี้แจงให้ทุกฝ่ายเห็นเกณฑ์มาตรฐานอะไรที่ควรทำ หรือไม่ควรทำ อย่างนำเสนอข่าว แบบไร้อคติสำนึก ไม่รับผิชอบ มุ่งแต่เรื่องธุรกิจและผลกำไรเท่านั้น เราจึงต้องปฏิรูป เพราะงานด้านสื่อสารมวลชนต้องการคนทำงาน และคนที่เป็นเจ้าของที่มีคุณสมบัติเปี่ยม ด้วยจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบ

กรอบความเห็นร่วม ในประเด็นเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ ประกอบด้วย 2 เรื่อง ดังนี้

➤ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่ไม่เป็นข่าวออกมาให้เป็นด้านแต่ละด้านโดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อสารมวลชน หรือ คพส. ได้กำหนดเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว ดังนี้



การทำหน้าที่เพื่อสาธารณะของสื่อ

- กสทช. จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานประจำปี และงานวิจัยต่างๆ ต่อสาธารณะให้มากยิ่งขึ้น ตามที่กฎหมายกำหนดให้มีการเผยแพร่แก่สาธารณะ
- ให้ กสทช. เป็นองค์กรที่เปิดพื้นที่สาธารณะ สร้างการถกเถียงในสังคม มีการทำประชาพิจารณ์ ก่อนจะมีการดำเนินงานในด้านนโยบาย



ความเข้าใจระหว่างรัฐกับสื่อ

- ด้านการจัดการบริหารทรัพยากร ควรจัดสรรพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสาร มากหรือน้อยแค่ไหนต่อประชาชนทั่วไป (ในขณะที่รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน มีเงินในการซื้อหน้าโฆษณา เนื้อที่ข่าว พาดหัวข่าวลงพื้นที่ แต่ประชาชนทั่วไปไม่มี)
- ควรมีการทำกิจกรรมส่งเสริม ให้มีการแสดงความคิดเห็น ต่างๆ ได้ โดยเฉพาะในสื่อสังคม แต่ให้มีการรณรงค์สื่อสารหรือให้ข่าวกันแบบสร้างสรรค์
- ใช้หลักการกำกับดูแลร่วม เพราะสื่อทีวีใช้คลื่นความถี่ โทรคมนาคม หรือวิทยุก็ใช้ทรัพยากรของรัฐ เพราะฉะนั้นองค์กรของรัฐ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ก็คือ กสทช. ควรจะมีบทบาทเข้าไปกำกับดูแล แต่ไม่ใช่กำกับโดยตรง แต่ควรส่งเสริมให้องค์กรเหล่านี้ทำงานได้ ให้สื่อกำกับดูแลกันเอง หากละเมิดจะโดนควบคุมโดย กสทช. หรือ กฎหมายโดยตรง
- ควรส่งเสริมสื่อที่มีดั้งเดิมอยู่แล้วเช่น สื่อวิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ชุมชน จัดให้มีการอบรมนักจัดรายการในการอบรมเรื่องการใช้ภาษาที่ใช้สื่อสารกับประชาชน เนื้อหาสาระของรายการ ซึ่งอยู่ใกล้กับประชาชนในพื้นที่มากและครอบคลุมมากที่สุด จึงเห็นสมควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด



การแสดงบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตย

- สื่อควรที่จะให้ข้อมูลที่เป็นธรรมและรอบด้านแก่สาธารณชน และทำให้บุคคลต่าง ๆ ในสังคมสามารถที่จะตัดสินใจต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลที่รอบด้าน
- สื่อควรที่จะนำเสนอแนวทางและกรอบความคิดที่ถูกต้อง และมีเหตุผลในการช่วยให้สาธารณชนเข้าใจถึงบริบทการเมืองที่ซับซ้อน โดยสื่อควรส่งเสริมใน

การวิเคราะห์และอธิบายการเมืองในรูปแบบที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้และสามารถที่จะเลือกในการปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผล

- สื่อควรจะทำหน้าที่เป็นตัวกลาง ในการที่จะทำให้ทุกมุมมองในสังคมของกลุ่มการเมืองต่างๆ ได้รับการนำเสนออย่างเป็นธรรม
- สื่อควรนำเสนอทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพของข่าวตามที่ผู้คนต้องการ ตลาดควรจะเป็นบรรทัดฐานในการผลิตข่าวของสื่อประเภทต่าง ๆ
- สื่อควรเป็นตัวแทนสาธารณะ ในการพูดแทนและพูดถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ที่จะทำให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบในการกระทำ หรือที่เพิกเฉยการกระทำต่าง ๆ ตามที่สื่อนำเสนอ
- สื่อควรจะแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจ รวมถึงสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพื่อที่คนในสังคมส่วนใหญ่จะได้เห็นภาพของคนทั่วไปในโลก และภาพของชนชั้นนำ ก็จะเข้าใจถึงความเป็นไปในสังคมมากขึ้น
- สื่อควรจะสร้างพื้นที่ในการสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่ใช่เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในการตัดสินใจทางประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการในการส่งเสริมประชาธิปไตยในทางอ้อมอีกด้วย
- สื่อควรจะมีบทบาทต่อการพัฒนาสังคม เพราะสื่อจะช่วยให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหาของสังคม ในด้านที่เกี่ยวกับการปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคม



การมีอิสระ และการเข้าถึงข้อมูลของสื่อ

- กำหนดให้มีมาตรฐานจริยธรรมของสื่อ มีองค์กรวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการควบคุมจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ให้ทำงานอย่างมีอิสระ โดยการกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย

○ กลยุทธ์การพัฒนาระยะสั้น (ภายในระยะเวลา ๕ ปี)

ประกอบด้วย

- ส่งเสริมให้สื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งทางด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการเปิดพื้นที่สำหรับการเสนอข่าวสารของภาคประชาชน ตลอดจนการทำหน้าที่เป็นตัวกลางนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เพื่อการถ่วงดุลและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ

- กำหนดให้สื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งทางด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต้องมีช่วงเวลานำเสนอข่าวสารที่เป็นสาระด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในฐานะที่เป็นสื่อที่ให้ความรู้แก่พลเมือง เพื่อพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของพลเมือง

- ส่งเสริม พัฒนาและจัดตั้งสื่อมวลชนสาธารณะทุกแขนงทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด ภาค จนกระทั่งถึงระดับชาติ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างปราศจากการบิดเบือนของเนื้อหาสาระของข่าวและเนื้อหาข้อมูลต่างๆ โดยส่งเสริมให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง ตลอดจนสื่อสาธารณะนั้นจำเป็นต้องปราศจากการโฆษณาและปราศจากการครอบงำของนักการเมือง

- ส่งเสริมให้ชุมชนมีสิทธิบริหารจัดการวิทยุชุมชนด้วยตนเองได้อย่างอิสระภายใต้ขอบเขตกฎหมายที่ถูกกำหนดขึ้นโดยชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้มีการบัญญัติกฎหมายกำหนดสัดส่วนผู้ถือหุ้นในองค์กรสื่อ เพื่อป้องกันการผูกขาดและครอบงำการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่กำลังจะบัญญัติขึ้น)
- สนับสนุนให้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน สถาบันวิชาการ องค์กรภาคประชาชนร่วมกันสร้างกลไกในการควบคุมตรวจสอบจริยธรรมของสื่อสารมวลชน (ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่กำลังจะบัญญัติขึ้น)
- เสริมสร้างองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนให้มีความเข้มแข็งและมีบทบาทในการทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิผลประโยชน์ของสื่อ และกำกับดูแลการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อด้วยตนเองได้ โดยยึดมั่นในหลักความเป็นอิสระของสื่อ ภายใต้เงื่อนไขการเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

○ กลยุทธ์การพัฒนาระยะยาว (ภายในระยะเวลา 10 ปี)

ประกอบด้วย

- ส่งเสริมให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและหน้าที่ ในการเป็นเจ้าของสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระ ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น จังหวัด ภาค จนกระทั่งถึงระดับชาติ

– พัฒนาสื่อสารมวลชนสาธารณะให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ภาคประชาชน และดำเนินการบริหารโดยองค์กรภาคประชาชนอย่างแท้จริง ตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย

- ควรมีการร่วมมือกัน ทั้งในส่วนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการปฏิรูปสื่อ เพื่อหาข้อตกลงที่โปร่งใสและชัดเจน ตรงตามความต้องการของทุกฝ่ายเพื่อให้สื่อ เป็นสื่อกลางที่เป็นกลาง ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือมากกว่าที่เป็นอยู่



การตรวจสอบ และเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

- ปัญหาของการทำข่าวของสื่อโทรทัศน์ต้องมีความถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือของข่าว มีความเป็นกลาง การนำเสนอข่าว และอำนาจของสื่อ ผู้รับข่าวจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังในการที่จะเชื่อข่าวที่ถูกนำเสนอมา หรือจำเป็นต้องคิด หรือเปรียบเทียบความถูกต้องความเชื่อถือ โดยคนส่วนใหญ่ในสังคมจะไม่ค่อยทำ

- สื่อควรเสนอข่าวสารภายใต้ระเบียบวิธีของการตรวจสอบ พิสูจน์ข้อเท็จจริง โดยรักษาและคงไว้ซึ่งความอิสระจากข่าวสารที่นำเสนอ ต้องมีหน้าที่เพื่อตรวจสอบอำนาจนั้นๆ (รัฐบาล) อย่างอิสระ นักข่าวต้องให้มีพื้นที่สาธารณะแห่งการถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ เนื้อหาสำคัญและสัมพันธ์กับความเป็นจริงของสังคม

- ปรับปรุงข้อกฎหมายให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด มีช่องทางที่เปิดเผยข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต สรุปรายงานประจำปี หากข้อมูลนั้นมีผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

- ลดช่องว่างของกฎหมายให้กฎหมายมีความทันสมัย ใช้งานได้จริง ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างทั่วถึง



สื่อกับการลงทุน

- ท่ามกลางกระแสทุนนิยม ที่เปิดโอกาสให้เอกชน หรือพรรคการเมืองเข้ามามีบทบาทหรือมีเสรีภาพในการดำเนินการทางเศรษฐกิจว่าจะผลิตอะไร ผลิตเท่าไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร เอกชนเหล่านี้ก็จะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต รวมทั้งกรรมสิทธิ์ในสินค้าและบริการที่ผลิต เมื่อมองงานในด้านสื่อสารมวลชนก็เช่นเดียวกัน แม้จะมีอุดมการณ์วิชาชีพ จึงเป็นข้อจำกัดในการปฏิรูปสังคม ปฏิรูปการเมือง และการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนในปัจจุบันอีกประการหนึ่งด้วย

- การครอบงำสื่อผ่านผลประโยชน์ทางธุรกิจ แนวทางการปฏิรูปและข้อเสนอแนะ ที่สำคัญตัวอย่าง เช่น

○ เปิดเผยงบประมาณและประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ ภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอื่นๆ ของรัฐ และผู้ประกอบการสื่อสารมวลชน จะต้องเปิดเผยรายได้หรืองบประมาณโฆษณา และรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งโดยตรงและส่วนที่ผ่านตัวแทนหรือออร์แกนไเซอร์ต่อสาธารณะ (ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องจากทั้งสองฝั่งคือทั้งฝั่งหน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้ซื้อสื่อและฝ่ายบริษัทสื่อสารมวลชน)

○ กำหนดงบประมาณประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจอย่างชัดเจน โดยกำหนดเพดานสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณประชาสัมพันธ์ต่องบประมาณรวม การประชาสัมพันธ์ควรทำได้เฉพาะการให้ข่าวสารการบริการ

ต่อประชาชนเท่านั้น ไม่ควรให้มีการประชาสัมพันธ์องค์กร และควรมีการกระจายงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ไปยังสื่อสารมวลชน ไม่ควรเน้นไปที่สื่อใดสื่อหนึ่งในโครงการที่มีงบประมาณสูง และกำหนดหลักเกณฑ์การใช้งบประมาณส่วนนี้ให้ครอบคลุมถึงการว่าจ้างโดยตรงและผ่านคนกลาง

○ ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนต้องแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการไม่เป็นส่วนหนึ่งของการคอร์รัปชัน ภาคเอกชนที่เป็นเจ้าของสื่อต้องเข้าร่วมและเซ็นอนุสัญญา หรือเป็นสมาชิกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านคอร์รัปชัน

 เมื่อสื่อกลายเป็นสินค้า ถูกครอบงำ หรือถูกใช้ครอบงำสังคม (ไม่ให้รัฐเข้ามามีบทบาทแทรกแซง)

- ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง ห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิให้เป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการสื่อสารมวลชน

- ประชาชนผู้รับข่าวสาร ต้องมีการพัฒนา การกลั่นกรองให้มีความรู้เท่าทันสื่อต่างๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สื่อเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาคุณภาพงานของตนอยู่ตลอดเวลา

- เปิดช่องทางให้ สื่ออิสระ หรือ สื่อทางเลือก (Alternative Media) เป็นทางเลือกหนึ่งในการเสนอข่าวที่ไม่ได้รับความสนใจจากสังคม ปกปิดหรือบิดเบือน เป็นพื้นที่ให้คนชายขอบที่ไม่มีพื้นที่ในสื่อกระแสหลัก ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงสื่อมากขึ้น และช่วยให้สังคมหลุดพ้นจากแนวคิดที่สื่อกระแสหลักพยายามผลักดัน

- สื่อจำเป็นต้องวิพากษ์อย่างเจาะลึกในข่าวสารนั้นๆ มิใช่นำเสนอเพียงเปลือกนอกของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเพิ่มในส่วนของคุณภาพข่าวสารเพียงปริมาณ มากกว่าในแง่ของคุณภาพ
- พยายามลดหรือถ่วงดุล บริษัทธุรกิจการสื่อสารขนาดใหญ่ ในการเข้ามาผูกขาดของสื่อสารมวลชน คือ รวมอำนาจของการสื่อสารทุกรูปแบบ ผสานเข้า กับทุน ทำให้มีอำนาจในการกำหนดข่าวสารไปสู่ประชาชน เพื่อการครอบงำ ชักจูงความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึก ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม (กระบวนการครอบงำความคิด หรือ War of Position) ของคนในสังคมตามทิศทางที่ต้องการ หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองและพวกพ้อง
- สื่อต้องทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าว ที่รอบด้าน คำนึงถึง ประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) โดยไม่ยอมนำเสนอข้อมูลด้านเดียว ไม่ทำสื่อ เป็นเพียงสินค้า ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทุน และถูกกำหนดโดยผู้บริโภคนที่ไม่ใช่ประชาชน

➤ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่มีเนื้อหาที่เป็นข่าวออกมาให้เป็นด้านแต่ละด้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนา ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อสารมวลชน หรือ คพส. ได้กำหนดเนื้อหาที่เป็น ข่าว ดังนี้



ความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และเป็นกลางของสื่อ

- จัดระเบียบสื่อสารมวลชน เน้นและส่งเสริมสื่อให้มี จรรยาบรรณ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นกลาง เสนอข้อมูลที่เป็นจริงรอบด้าน ปราศจากอคติและการชี้นำ
- ข้อมูลข่าวสารที่มีการเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อสิ่งพิมพ์ ทีวีต่าง ๆ และทางทีวี ควรเป็นข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นจริง จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สามารถพิสูจน์ยืนยันได้
- ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” ในเรื่อง “ความถูกต้องของข่าว มีความตรงไปตรงมาต่อการรายงานข้อมูลข่าวสาร” ด้วยหนึ่งคำถาม กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็น ในกรณีนี้ว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้สื่อเสนอสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นจริงตามเหตุการณ์ โดยไม่มีการบิดเบือน ความถูกต้องของข่าวมีความตรงไปตรงมา ความถูกต้องของข่าวที่ไม่บิดเบือนโดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1. ความถูกต้องของข่าว มีความถูกต้องและเป็นจริง 2. จะต้องมีการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริง ให้มากที่สุด 3. มีแหล่งที่มาเป็นความจริงไม่กล่าวเลือนลอย 4. มีจรรยาบรรณที่ดีไม่เสนอ ข่าวที่ผิดๆ 5. นำเสนอความเป็นจริง มากกว่าการใช้เหตุผลส่วนตัว 6. อยากให้สื่อมีความตรงไปตรงมา ต่อการรายงานข้อมูลข่าวสาร (เพราะสื่อสารมวลชนในปัจจุบัน สื่อถูกบังคับอยู่ ไม่น้อย) 7. ไม่ปิดหูปิดตาประชาชน เสนอข้อมูลต่างๆ ตรงไปตรงมา 8. อยากให้สื่อปรับปรุง เรื่องของการบิดเบือนข่าวสาร (เพราะสื่อสมัยนี้บิดเบือนข่าวสารเยอะ จนไม่รู้ว่าจะอะไรจริง อะไรไม่จริง และไม่อยากให้บิดเบือนข่าวก่อนนำเสนออีกด้วย)

- นำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างฝ่ายใด หรือตกอยู่ในอิทธิพลแทรกแซงใดๆทางการเมือง ทุน กลุ่มกดดันทางสังคม
- นำเสนอข่าวอย่างเป็นภาวะวิสัย ตามสภาพความเป็นจริง ที่เห็น ให้พื้นที่ข่าว แหล่งข่าว ประเด็นข่าวอย่างรอบครอบ และสมดุล
- ให้ความเป็นธรรมกับแหล่งข่าวฝ่ายต่างๆ ที่ถูกกล่าวถึงหรือขัดแย้ง โดยข้อมูลที่นำเสนอจะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล
- นำเสนอข้อมูลที่ตรวจสอบชัดเจนแล้ว ไม่เอนเอียงมีอคติบิดเบือนในการนำเสนอข่าว
- จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของ ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่อง “ความเป็นกลาง มีความยุติธรรมของสื่อและผู้สื่อข่าว” จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1. สื่อจะต้องมีความเป็นกลาง ไม่ทำให้สังคมแตกแยก 2. ในการเสนอข่าวการเมือง สื่ออย่านำเสนอข่าวที่ให้ความแตกแยก (โดยเสนอข่าวที่มีความเป็นกลางมากที่สุด) 3. หลีกเลี่ยงต่อการนำเสนอข่าวที่ใช้ถ้อยคำยั่วยุ 4. นำเสนอข่าวที่เกิดการสร้างสรรค์ ไม่ทำให้แตกแยกในสังคม 5. ให้เสนอข่าวที่มีความยุติธรรม จากความเห็นของคนทุกฝ่าย (อย่าเพิ่งว่าคนนั้นคนโน้นไม่ดี หยัดนำเสนอข่าวเพียงฝ่ายเดียว) 6. ให้นำเสนอทั้งสองด้าน จะต้องไม่เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (แต่ถ้าสื่อเลือกข้าง สื่อต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของสื่อ)



เป็นประโยชน์ มีสาระได้ความรู้ ลดการรายงานข่าวซ้ำ

- ความคิดเห็นในส่วนของคุณคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ในเรื่อง “เนื้อหาสาระของข่าวที่ ควรเป็นประโยชน์” จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1. สื่อจะต้องมีเนื้อหาของข่าวที่มีประโยชน์ ในด้านการการสร้างสรรค์ 2. เนื้อหาของข่าวมีความน่าสนใจ และควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่น่าสนใจ 3. สื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้นำในการช่วยกันเผยแพร่ สิ่งดีๆ ข่าวดีๆ 4. ช่วยกันเปิดโปงคนไม่ดีที่ทำร้ายประเทศ และเสนอข่าวที่สร้างสรรค์ 5. เนื้อหาของข่าวจะต้องมีสาระประโยชน์ มีสาระให้ความรู้ ลดการรายงานข่าวซ้ำๆ (เพราะปัจจุบันสื่อนำเสนอเนื้อหาที่ไม่มีสาระ) 6. สื่อสมัยใหม่ควรจะนำเสนอข่าวสารที่มีสาระความรู้และประโยชน์ต่อคนในสังคม (ปฏิรูปให้มีข่าวที่มีสาระและประโยชน์ให้มากขึ้นกว่าเดิม) 7. สื่อสารมวลชนควรมีมาตรการกำกับดูแลไม่นำเสนอข่าวที่ซ้ำกันหลายครั้ง



การไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน

- จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของคุณคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ในเรื่อง “การไม่ละเมิดสิทธิ” จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1. ต้องไม่ก้าวล่วงสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนมากเกินไป 2. เคารพสิทธิส่วนบุคคลให้มากกว่านี้ 3. ไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของคนอื่น 4. ไม่ไปก้าวล่วงสิทธิส่วนบุคคลมากเกินไปจนความจำเป็น (โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ควรปรับปรุงการละเมิดสิทธิ)



ความหลากหลาย และการใช้ภาษาของสื่อ

- จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ในเรื่อง “ความหลากหลาย และแปลกใหม่” จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้
 1. ต้องมีความหลากหลายในด้านการนำเสนอ (เสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลาย)
 2. มีการนำเสนอข่าว เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้ (โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะควรจะมีสีสันหลากหลายเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และบางที่สื่อสิ่งพิมพ์ก็ล้าหลังมากเกินไป)
 3. จะต้องมีความแปลกใหม่ ที่ให้ความรู้จากข่าวที่รายงาน
 4. เสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลายแปลกใหม่ สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้

- ประชาชนให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ในเรื่อง “การใช้ภาษา” จากผลงานวิจัย “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องปฏิบัติ ดังนี้

- การใช้ภาษาของข่าว มีการใช้ที่ผิด ประชาชนมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลง เรื่องการใช้ภาษาไทย เพราะเห็นนักข่าวเขียนข่าวผิดแย่งเรื่อยๆ (โดยเฉพาะพวกนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ต้องร่วมรับผิดชอบกับสังคมให้มากกว่านี้ในกรณีที่ใช้ภาษาที่ผิดพลาด และหนังสือพิมพ์ควรตรวจทานภาษาให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ)

- ประชาชนยังมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลงภาษาของข่าว ในด้านภาษาที่รุนแรง

- หนังสือพิมพ์ควรมีจรรยาบรรณในการให้ข่าว ไม่ควรพาดหัวข่าวที่รุนแรงเกินไป (การนำเสนอภาพเหตุการณ์ก็รุนแรงพาดหัวข่าวก็เกินจริง

อยากให้มีการควบคุมให้มากกว่านี้ พวกคำพูดหรือภาพให้มีความเหมาะสมไม่รุนแรงกับผู้บริโภคที่จะรับข่าวสาร)

○ ประชาชนมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลง ในการใช้ภาษาของข่าวในด้านภาษาที่กำกวม พาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์เข้าใจง่าย ไม่กำกวม (ศัพท์ที่ใช้ควรจะใช้ศัพท์ที่น่าฟัง น่าสนใจไม่หยาบ)



การตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อ

- ประชาชนให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ในเรื่อง “การตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อ” ควรต้องปฏิบัติ ดังนี้
 1. รัฐบาลต้องไม่มีอำนาจกำกับสื่อทุกชนิด
 2. สื่อจะต้องมีผู้ผลิตที่รับผิดชอบต่อประชาชน
 3. สื่อควรต้องปฏิรูปตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งรัฐ ควรที่จะได้รับอิสระในการนำเสนอให้มากกว่านี้
 4. ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสื่อสารมวลชน เพื่อดูแลควบคุมความเป็นกลาง ควบคุมจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อิสระของสื่อที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นต่อรัฐบาล
- เมื่อสื่อสารมวลชน มีการตรวจสอบข้อมูลแล้ว ควรมีผลการตรวจสอบสรุปออกมาให้สื่อด้วยกันตรวจสอบด้วย



คุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ

❖ สภาพปัญหา

ความสำคัญของสื่อมวลชน สื่อมวลชนนั้นมีความสำคัญ มีในระดับสังคมและระดับปัจเจกบุคคล คือ สื่อมวลชนก็จะเป็นผู้ดูแล ผู้เชื่อมโยงสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมที่ค่อนข้างจะซับซ้อน ประชาชนจะอยู่กันตามถิ่นที่อยู่ต่างๆ สื่อมวลชนนั้นทำหน้าที่เปรียบเสมือนสายใยเชื่อมโยงสังคม ชุมชน เข้าด้วยกัน

ผู้ที่เข้ามาเป็น หรือมาทำหน้าที่ในกระบวนการสื่อสารมวลชนนั้น พูดถึงคนที่ได้ร่ำเรียนมาอันดับแรก ในการเลือกข้านั้น ในความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน และสิ่งที่เขาถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนเหล่านั้น เป็นสิ่งที่ต้องทำอันดับแรกนั้น คือสื่อมวลชนนั้นๆ ตามทฤษฎีจะต้องมีจริยธรรม มีจรรยาบรรณ ฉะนั้นถ้ามีตรงนี้หรือมีความมั่นคงตรงนี้แล้วจะทำให้การเลือกข้างอาจจะเกิดน้อยลง ในสิ่งตรงนี้ ในจริยธรรม จรรยาบรรณนี้ เหมือนกับการควบคุมสื่อมวลชนด้วย เพื่อประโยชน์ของใคร เพื่อประโยชน์ของผู้ฟัง ผู้ชม ผู้อ่าน โดยเฉพาะจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน (หมายถึง ความดีงามและความถูกต้องในการทำงานของสื่อมวลชน ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนส่วนใหญ่) และจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชน (หมายถึง หลักการทำงานของสื่อมวลชนภายใต้องค์กรวิชาชีพหรือสาขาวิชาชีพของตน ไม่ว่าจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตาม จรรยาบรรณจึงเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงค่านิยมขององค์กร และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่สื่อมวลชนมีต่อสังคม)

❖ กรอบความเห็นร่วม

จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถสรุปปัญหาในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของสื่อได้ เช่น การแข่งขันของสื่อที่เกินจำเป็น พฤติกรรมและอุปนิสัยของคนทำสื่อ ข้อจำกัดของสื่อ และการมือคดและเลือกข้างในการนำเสนอของสื่อ

จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ เราอาจจะพูดได้ว่า โดยทุกวิชาชีพต้องมีจริยธรรม ในส่วนของสื่อสารมวลชนเราบอกว่าจริยธรรม จริงๆ ก็คือ จิตสำนึก ความรับผิดชอบ คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรมจะเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของบุคคล หรือกลุ่มวิชาชีพเพื่อให้สังคมสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น แพทย์ ทนาย สื่อสารมวลชน จำเป็นจะต้องมีจริยธรรมมาก เป็นการปฏิบัติขั้นพื้นฐานหรือบางคนอาจจะบอกว่า ต้องมีศีลธรรมประจำใจ คือไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในส่วนของสื่อสารมวลชนเนื่องจากมีผลกระทบอย่างสูงต่อสังคม ฉะนั้น ตรงนี้จะประมวลไว้เป็นจรรยาบรรณ อย่างจรรยาบรรณของสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยนั้น จะมีจรรยาบรรณเกิดขึ้น

สรุป หลักจริยธรรมที่ได้ตรากขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักแห่งความประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ นั่นก็คือหลักความประพฤติ มารยาทต่างๆ ทั้งหลายที่คนทำหน้าที่นี้จะต้องยึดไว้ เช่น การตั้งมั่นในความเป็นธรรม ความมุ่งมั่นในความเป็นเลิศ ความเชื่อมั่นในคุณค่าของคน และจะต้องถ้อยมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย

กรอบความเห็นร่วม ในประเด็นคุณธรรมและจริยธรรมของสื่อ ประกอบด้วย
3 เรื่อง ดังนี้



คุณธรรมและจริยธรรม

● คำจำกัดความ

คุณธรรม คือ ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และ เป็นสุภาพชน เป็นต้น จนเกิดจิตสำนึกที่ดี รู้สึกประทับใจ ชอบ ชั่ว ดี เกรงกลัวต่อการกระทำความชั่ว โดยประการต่างๆ เมื่อจิตเกิดคุณธรรมขึ้นแล้ว จะทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี และคิดแต่สิ่งที่ดี จึงได้ชื่อว่า “เป็นผู้มีคุณธรรม”

จริยธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติ การกระทำดี ตามคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจ ปรากฏเป็นความดีงาม ทั้งทางกาย ทางวาจา และ ทางใจ เมื่อความดีงาม มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และ เป็นสุภาพชน เป็นต้น ถูกแสดงออกทาง จรรยา มารยาท การประพฤติปฏิบัติ และการกระทำที่ดี ตามคุณธรรมที่มีในจิตใจนั้น จึงได้ชื่อว่า “เป็นผู้มีจริยธรรม” ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการดังนี้



การพัฒนาองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน

● ถ้าจะต้องปฏิรูป กสทช. หากจะต้องแก้กฎหมาย ต้องให้น้ำหนักเรื่องการกำกับดูแลมากขึ้น เพราะไม่มีใครอยากทำตรงนี้ สัดส่วนของคนเข้าไปใน กสทช. รู้เรื่องสื่อก็น้อย เพราะพูดเรื่องสิทธิเสรีภาพ จริยธรรมกับกรรมการคนอื่นต้องใช้เวลานานถึง 2 ปี เพราะคนเชี่ยวชาญด้านสื่อใน กสทช. มีน้อยมาก หากจะแก้กฎหมายควรมีคณะกรรมการหรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านนั้นจริงๆ เข้ามา ต้องได้คนที่เข้าใจเรื่องสื่อสารมวลชน ทำเรื่องกำกับดูแลให้เป็นรูปธรรม มีการวัดผลแบบ KPI

- **ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน**

ออกระเบียบสำหรับสื่อทุกประเภท เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสื่อสารมวลชน เพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนของสื่อด้วยตนเอง

ข้อดี คือ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานเองได้ รวมถึงการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพในแง่หลักการเป็นเรื่องที่ดี เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อจะเข้าใจสภาพ และวิธีการทำงานของสื่อ

ข้อจำกัด ด้วยโครงสร้างของความเป็นเจ้าของทุนทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อทำผิดจริยธรรมและละเมิดหลักการบ่อยครั้ง เพราะนายจ้างคือผู้กำหนดนโยบายซึ่งมีเป้าหมายคือผลประโยชน์ที่ตนได้ และรายได้จากโฆษณาเป็นเป้าหมายหลักสำคัญมากกว่าความรับผิดชอบในเชิงจริยธรรม นอกจากนั้นหากกรรมการในองค์กรวิชาชีพยังมีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท กรรมการจึงไม่มีความเข้มแข็งและเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง สภาพการกำกับดูแลกันเองจึงมีอุปสรรคและทำให้องค์กรวิชาชีพไม่ได้รับความเชื่อถือ

- **พัฒนาคุณภาพคนทำสื่อและเนื้อหาสื่อ** ด้วยการให้ความรู้

ภายในหน่วยงานของสื่อ พัฒนามาตรฐานทั้งคุณภาพบุคลากรสื่อสารมวลชนด้วยองค์กรวิชาชีพ และการพัฒนาเนื้อหาสื่อพัฒนาองค์กรสื่อให้เป็นสถาบัน โดยให้มีหลักสูตรนักบริหารสื่อและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์



การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ

- ควรมีการพัฒนาอบรมบุคลากรนักสื่อสารมวลชนอยู่เสมอ เพื่อให้ นักสื่อสารมวลชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมตามจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน
- ให้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เป็นเครื่องมือในการควบคุม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ของสื่อสารมวลชนด้วยการกำกับดูแลร่วม และการจัดตั้งองค์กร สมาพันธ์วิชาชีพสื่อโดยรวมสื่อทุกประเภทเข้าไว้ด้วยกัน
- กรอบจริยธรรมขององค์กร ให้องค์กรวิชาชีพสื่อ และองค์กร สื่อแต่ละประเภท กำหนดกรอบจริยธรรมขององค์กร และของสมาพันธ์
- ปฏิรูปสื่อให้ข้อมูลที่เป็นธรรมและรอบด้านแก่สาธารณชน ให้ข้อเสนอแนะทุกมุมมองในสังคมของกลุ่มการเมืองต่างๆได้รับการนำเสนออย่างเป็นธรรม นำเสนอทั้งปริมาณและคุณภาพของข่าวเพื่อให้บุคคลและสังคมสามารถตัดสินใจ โดยอาศัย ข้อมูลที่รอบด้าน
- สร้างกลไกในการสร้างความรับผิดชอบของสื่อ ให้สื่อมีความ รับผิดชอบต่อสังคมและประชาชนให้มีกฎหมายในการตรวจสอบและลงโทษสื่อ ที่โฆษณาชวนเชื่อ ขยายความขัดแย้งและสร้างความเกลียดชัง
- คณะกรรมการบริหารกองทุนองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน คณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมจัดทำแผนงานและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ ของเครือข่ายให้สื่อท้องถิ่นในการนำเสนอ ผลิต และกระจายสื่อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความ

เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และเป็นช่องทางเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับประชาชน



การปรับปรุงบทบาทสื่อ

- สื่อ ประเภทข่าวสารของไทยจะมีการกำกับตนเองหรือกำกับโดยสมาคมองค์กรวิชาชีพที่ไม่เข้มข้นในแง่การแสดงบทบาทองค์กรวิชาชีพเช่นจุดยืนการเมืองไม่ตรงกันก็มีการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งที่บทบาทองค์กรวิชาชีพสำคัญมากต้องให้ชัดเจน
- สื่อต้องเลือกเองว่าจะมีเสรีภาพ แบบ เสรีชน หรือเลือกที่จะเป็นทาสนายทุน สื่อสามารถเลือกเองได้วันนี้ เสรีภาพของคนทำหนังสือพิมพ์ อยู่ทีนโยบายของนายทุนสื่อและกองบรรณาธิการ นักข่าวทุกคนต้องคิดว่าสามารถรับนโยบายขององค์กรตนเองได้หรือไม่
- การส่งเสริมให้สื่อที่เผยแพร่มีความปลอดภัยและสร้างสรรค์ และให้เยาวชนมีส่วนร่วม ในการผลิตและเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - ส่งเสริมบทบาทของสื่อสารมวลชนในการพัฒนาเยาวชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเป็นพื้นที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีกระบวนการจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังให้สื่อสารมวลชนตระหนักถึงบทบาท จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบ อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
 - ส่งเสริมให้มีการผลิตและเผยแพร่สาระสร้างสรรค์ผ่านสื่อสารมวลชน เช่น การส่งเสริมสุขภาพจิตและการสืบสานวัฒนธรรม รายการเด็กที่ผลิต

ภายในประเทศต้องได้รับการพัฒนาอีกหลายด้านเพื่อให้มีคุณภาพทัดเทียมรายการเด็กจากต่างประเทศ และสามารถดึงดูดความสนใจจากเด็กและเยาวชนได้

- ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการวิจัยค้นคว้าด้านสื่อ มีการบูรณาการระหว่างภาครัฐ วิชาการ วิชาชีพ และภาคประชาชนทำวิจัยร่วมกัน สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง

- ควรมีการจัดระบบ กลไก หรือกระบวนการรณรงค์กับนายทุนสื่อโดยตรง เพื่อลดบทบาทหรือคานอำนาจ และให้คำนึงถึงผลกระทบของสื่อมากขึ้น

- ควรมีการระดมทุนจากรัฐวิสาหกิจ เอกชน เพื่อสนับสนุนกองทุนสื่อสร้างสรรค์และปลอดภัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ต้องการบริจาคแล้วให้ประโยชน์ในการนำไปหักส่วนลดหย่อนภาษีได้เพื่อให้เกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมด้วยกันในทุกภาคส่วน

- ควรปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทั้งในระดับประถม มัธยม เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดทำสื่อ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการผลิตสื่อแบบเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดการทำงานที่ยั่งยืน มีประสิทธิภาพและทั่วถึง

- ในประเด็น จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อความคาดหวังของประชาชนที่เห็นควรปฏิรูป ตัวอย่างเช่น

- การรายงานไม่ตรงข้อเท็จจริง ปฏิรูปสื่อให้ข้อมูลที่ เป็นธรรมและรอบด้านแก่สาธารณชน ให้ข้อเสนอแนะทุกมุมมองในสังคมของกลุ่มการเมืองต่างๆได้รับการนำเสนออย่างเป็นธรรม นำเสนอทั้งปริมาณและคุณภาพของข่าวเพื่อให้บุคคล และสังคมสามารถตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลที่รอบด้าน

- การสร้างความเกลียดชัง ปฏิรูปสื่อให้รับผิดชอบต่อการนำเสนอที่ผิดพลาด ให้สื่อมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประชาชนให้มีกฎหมายในการตรวจสอบและลงโทษสื่อที่โฆษณาชวนเชื่อ ขยายความขัดแย้งและสร้างความเกลียดชัง
- กำหนดมาตรฐานจริยธรรมของสื่อ ให้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือในการควบคุมจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน



ปรับโครงสร้างไม่ให้สื่อสะท้อนภาพรวมศูนย์ที่ กทม.
หากโครงสร้างรวมศูนย์ทำให้สื่อสะท้อนภาพของชนชั้นกลางและเมืองหลวงนั้นสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- คณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จัดทำแผนงานและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเครือข่ายสื่อทั่วไปทั่วประเทศ ไม่กระจุกตัวแต่ในเมืองหลวง แต่ให้กระจายออกไปด้วย
- ส่งเสริมให้สื่อท้องถิ่นนำเสนอ ผลิต และกระจายข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และเป็นช่องทางเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับประชาชน
- กำหนดให้คลื่นวิทยุและโทรทัศน์เป็นของสาธารณะ ให้มีการตั้งองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระขึ้นมาดูแลการใช้คลื่นเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

➤ การนำเสนอ หรือการรายงานข่าวของสื่อ



การไม่ขยายความขัดแย้ง เสนอข้อมูลเท็จ ปกปิดหรือบิดเบือนข่าว

- สืบเนื่องจากสภาพปัญหาการแข่งขัน ระบบทุนนิยม การนำเสนอที่มุ่งผลประโยชน์ และขาดการบูรณาการ นักข่าวจึงต้องแสดงความรับผิดชอบต่อความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร และจริยธรรมของสื่อมวลชน หน้าที่ของสื่อมวลชนในฐานะผู้แจ้งข่าวสาร คือ นำข้อเท็จจริงสู่สาธารณะชน ดังนี้

- ความเที่ยงธรรมและความเป็นภววิสัยในการรายงานข่าว ข่าวที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง มีความเที่ยงธรรม มีความเป็นภววิสัย ปราศจากอคติ และความรู้สึกส่วนตัวของนักข่าว เมื่อเกิดการขัดแย้งเกิดขึ้น ต้องให้โอกาสในการชี้แจง และแสดงข้อเท็จจริงทั้งสองฝ่าย

- ความเป็นส่วนบุคคลกับสิทธิในการรับรู้ของผู้บริโภค ข่าวสารความเป็นส่วนตัวกับสิทธิในการรับรู้ของผู้รับสาร สื่อมวลชนไม่ควรรุกรานความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น สื่อมวลชนควรมีวิจารณญาณในความเหมาะสมของการนำเสนอข่าว และภาพผู้ถูกคุกคามทางเพศ หรือการระบุชื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติมิตร ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่า ผู้ถูกคุกคามทางเพศเป็นใคร

- การใช้แหล่งข่าวปิด บางครั้งสื่อมวลชนอาจต้องใช้แหล่งข่าวปิด กรณีที่เป็นข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยคุณลักษณะของแหล่งข่าวได้ เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งข่าวและครอบครัว ซึ่งหากสื่อมวลชนละเมิดสิทธิของเขาในการป้องกันตัวเองเท่ากับทำผิดหน้าที่ แหล่งข่าวอาจมีเจตนาให้ข้อมูลที่บิดเบือน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือให้ร้ายแก่ผู้อื่น อาจมีผลกระทบต่อความเชื่อถือได้

○ การไม่รับของขวัญจากแหล่งข่าว การรับของขวัญจากแหล่งข่าว เป็นสิ่งที่สื่อมวลชนส่วนใหญ่เห็นว่าผิดหลักจริยธรรม แต่ของขวัญมีมูลค่าเท่าใดควรปฏิเสธ ปฏิทิน ดินสอ พวงกุญแจ เป็นของขวัญที่มีค่าทางเงินเล็กน้อย สามารถรับได้ เพราะการปฏิเสธอาจทำให้ผู้ให้รู้สึกไม่ดี แต่ถ้าเป็นของขวัญมีราคาสูงควรส่งคืนทันที พร้อมอธิบายถึงหลักการปฏิบัติ และสามัญสำนึกของการเป็น สื่อมวลชนที่ต้องทำหน้าที่เพื่อสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

○ การไม่แสดงตัวเป็นนักข่าวขณะปฏิบัติหน้าที่ การไม่แสดงตัวว่าเป็นสื่อมวลชน ในกรณีที่ต้องทำข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เนื่องจากสื่อมวลชนไม่สามารถแสดงตัวได้เพราะ อาจทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ หรือเกิดอันตรายได้ แต่ตามหลักจริยธรรมในการทำข่าว สื่อมวลชนต้องแนะนำตัวเอง และแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ให้แหล่งข่าวรับรู้

● สื่อมวลชนจึงต้องแสดงความรับผิดชอบ ควบคู่กับไปกับสิทธิเสรีภาพและจริยธรรมของสื่อมวลชน ในการนำเสนอข่าวสาร โดยต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อที่สำคัญ 2 ประการคือ

○ ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย ในการทำงานข่าวของสื่อมวลชน ควรศึกษากฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่นพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท โดยเฉพาะความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ความผิดทางกฎหมายที่นักข่าว ต้องเผชิญอยู่เสมอ คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ละเมิดชื่อเสียง เกียรติยศ

ละเมิดอำนาจศาล นักข่าวจึงต้องระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำการรายงานข่าวที่ต้องเคารพหลักการพูดความจริง

○ ความรับผิดชอบทางจริยธรรม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องใช้จิตสำนึก มีคุณธรรม ในการนำเสนอข่าว สื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอ ข่าวที่มีข้อมูลเท็จ กระทำความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่บุคคลอื่น

● ให้สื่อสารมวลชน และสื่อต่างๆ ทั้ง โทรทัศน์ โทรทัศน์ดาวเทียม วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน สื่อสังคม สื่อสิ่งพิมพ์ ลดการนำเสนอข่าวที่จะเพิ่มหรือขยายความขัดแย้ง รวมทั้งข่าวที่ยังไม่ได้มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริง โดยให้นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องที่เป็นข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน หากสื่อใดนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นข้อเท็จจริง หรือสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติ สื่อนั้นต้องรับผิดชอบ

● การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง ส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง จากสื่อ ทั้งทางปกติ และทาง online จนกระทบความมั่นคง สื่อที่แบ่งเป็นค่าย ใช้ภาษาที่ปลุกเร้าและกระตุ้นให้ความขัดแย้งขยายตัว หรือสื่อโฆษณาชวนเชื่อและปลุกกระดมให้สื่อมวลชนคู่ขัดแย้งใช้ความรุนแรงต่อกันมากขึ้น โดยให้ใช้กฎหมายกำกับและลงโทษอย่างเคร่งครัด

● ควรให้สื่อดี ด้านสื่อเลือกข้าง ด้วยการรณรงค์สร้างความรับผิดชอบ และเสรีภาพ โดยไม่ละเมิดใคร เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องทำหน้าที่ในการจับกุม กสทช. ต้องฟ้อง และ กระทรวง ICT ที่ออกใบอนุญาตมีสิทธิเพิกถอนได้

● ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านกลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาทางด้านนโยบายบทบาทของสื่อสารมวลชนต่อไป

- ควรมีบทลงโทษเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวที่บิดเบือนไม่เป็นธรรม และไม่ถูกต้องกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณ ให้เป็นรูปธรรม และเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว
- หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายต่อบุคคล ให้ดำเนินการฟ้องร้อง ถ้าเป็นเรื่องที่เสียหายต่อส่วนรวมก็ให้ กสทช.กำกับดูแล ให้เป็นไปตามกฎหมาย



การละเมิดสิทธิเด็ก สตรีและเยาวชน

- การแสดงออกทางสังคม ในการลงข่าว ส่วนใหญ่ที่ sensitive มาก เช่น มีภาพข่าวลงในหนังสือพิมพ์ผู้หญิงถูกข่มขืนและถูกฆ่าตาย สื่อสารมวลชนฉบับนั้นได้ถูกประชาชนโทรศัพท์เข้าไปต่อว่า จนบรรณาธิการต้องเขียนบทบรรณาธิการขอโทษ
- การแสดงออกทางสังคม ในการเสนอภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น วาบหวาม ผู้อ่านก็สามารถที่จะช่วยกันเขียนจดหมายติชมไปได้ ผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ชม จะต้องร่วมแรงร่วมใจแข่งขันกันว่าอะไรไม่เหมาะสมต้องพูด



การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ

- ออกกฎหมายควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ ห้ามนักการเมือง มีชื่อ มีภาพ มีเสียงในสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ของรัฐ ที่ใช้เงินภาษีอากรของประชาชน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน
- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องการโฆษณาโดยใช้งบประมาณของรัฐ หรือรายได้ตามกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานของรัฐ แต่ละแห่ง ส่งโฆษณาที่ต้องการเผยแพร่ไปให้หน่วยงานที่จะได้มีการกำหนดต่อไป พิจารณานุมัติก่อน

ห้ามมิให้มีการเผยแพร่โฆษณาก่อนที่จะหน่วยงานนั้นจะได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่กำหนด
เว้นแต่เป็นกรณียกเว้นตามที่กฎหมายระบุ

- กำหนดให้โฆษณาครอบคลุมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ
สื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ สื่อออนไลน์ ป้ายโฆษณา ตลอดจนงานอีเวนต์
- ห้ามรัฐบาลใช้เงินโฆษณาของรัฐสร้างภาพโจมตีฝ่ายค้าน
- กำหนดให้หน่วยงานที่กำหนดพิจารณาอนุมัติให้มีการ
การเผยแพร่โฆษณาได้เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ
 - โฆษณานั้นเป็นวิธีการที่สมเหตุสมผลในการนำเสนอข้อมูล
ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนหรือประเทศ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของประชาชน
ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายหรือบริการของรัฐบาล หรือข้อมูลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือ
ภาพลักษณ์โดยรวมของประเทศ
 - โฆษณานั้นมีข้อความระบุว่าเป็นโฆษณาที่จัดทำขึ้นโดยใช้
งบประมาณของรัฐ และระบุชื่อหน่วยงานผู้ลงโฆษณา
 - โฆษณานั้นไม่มีชื่อ เสียง ภาพของบุคคลตามที่กฎหมาย
ระบุ กล่าวคือ นักการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจ หรือ
เจ้าหน้าที่ขององค์กรอิสระ
 - โฆษณานั้นไม่มีลักษณะมุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์
ทางการเมืองของรัฐบาล หรือโจมตีฝ่ายตรงข้าม

- กำหนดให้หน่วยงานที่กำหนดต้องมีคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ภายในระยะเวลา 7 วัน โดยคำสั่งของหน่วยงานที่กำหนดถือเป็นที่สุด ในกรณีที่หน่วยงานที่กำหนดไม่มีคำสั่งภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ถือเป็นการอนุมัติโดยปริยาย
- กำหนดให้หน่วยงานที่กำหนดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ในทางนิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายนี้
- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์ประจำปี ซึ่งรวมถึงการซื้อพื้นที่และเวลาในการโฆษณา ในสื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุ โทรทัศน์และการจัดอีเวนต์ โดยมีการระบุเนื้อหาสาระและความจำเป็นที่จะต้อง ประชาสัมพันธ์ ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ และวงเงินที่ต้องใช้ในรายการกิจกรรม
- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทำรายงานประจำปี เพื่อแสดง รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐทั้งหมด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในการติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐ
- ให้ สตง. ตรวจสอบเนื้อหาโฆษณาของรัฐว่าเป็นไปตาม กฎหมายหรือไม่และรายงานต่อรัฐสภาทุกปี เพื่อเปิดเผยต่อประชาชน รวมทั้งให้ กรมบัญชีกลางจัดทำราคากลางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ดังกล่าว

 สื่อกับทางออกสังคมไทย

ตัวแปรสำคัญ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรงนั้นสามารถประเมินได้จากการอธิบายและตีความประชาธิปไตยในแง่มุมที่แตกต่างกันจนนำไปสู่การตั้งข้อสังเกตและถกเถียงกันเกี่ยวกับคุณภาพของประชาธิปไตยที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม และประชาธิปไตยเชิงปริมาณที่เน้นเสียงข้างมากจากการเลือกตั้ง

ปัญหาก็คือ “การเลือกรับสื่อ” หรือการนำเสนอผ่านสื่อ นั้น กลุ่มต่างๆ ได้เสนอความเห็นทางการเมืองที่สอดคล้องกับมุมมองของตน และแบ่งขั้วแยกข้างกันอย่างเห็นได้ชัดจนทำให้ความรุนแรงได้ขยายตัวไปถึงระดับครอบครัว ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่แตกร้าวจนนำมาซึ่งการสูญเสียอย่างประมาณค่ามิได้ และเกิดสภาพสังคมแห่งความหวาดระแวงในสังคม

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของสื่อสารมวลชนทุกกระแสสมควรให้ผู้รับข่าวสาร หรือผู้บริโภค ร่วมมือกับสื่อสารมวลชน ในการมีส่วนร่วมคิด มีส่วนร่วมทำ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมตรวจสอบ และมีส่วนร่วมกันแก้ไขเมื่อมีปัญหา

**การบริโภคสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมด้วยความรับผิดชอบ**

การบริโภคสื่อเครือข่ายสังคม คือการกำกับดูแล และให้ความรู้ประชาชนในการบริโภคสื่อเครือข่ายสังคมอย่างระมัดระวัง ตัวอย่างเช่น

- ให้ควบคุม กำกับ ให้ประชาชนบริโภคสื่อเครือข่ายสังคมอย่างระมัดระวัง เป็นไปตามกฎหมาย และ มิให้ตกเป็นเครื่องมือของการโฆษณาชวนเชื่อ สร้างความเกลียดชัง

- ปลุกฝังจิตสำนึก และความรับผิดชอบของประชาชนผู้บริโภค สื่อเครือข่ายสังคมอย่างระมัดระวัง มิให้ผิดกฎหมาย

- บุคลากรในการผลิตสื่อ ในการทำข่าวนั้น คือ ผู้แสวงหาข่าว และส่งข่าวตามระบบสื่อสารมวลชนโดยให้ข่าวสารที่เสนอเป็นประโยชน์ แก่ผู้รับข่าวสาร หรือสาธารณชน ภายใต้จรรยาบรรณทางวิชาชีพ จริยธรรมและกฎหมาย ประชาชน มีความเห็นว่าสื่อสารมวลชน

- ควรใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าว ควรคำนึงถึง ประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นสำคัญ

- ไม่ควรเขียนข่าวโดยใช้อคติความคิดของ ตัวเอง อย่าง หนังสือพิมพ์ที่เจออยู่บ่อยครั้ง ที่ไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพที่รุนแรง เช่น ข่าวฆ่าตัวตายไม่มีการ ปิดหน้า การนำเสนอข่าวนั้น จะต้องมีการจรรยาบรรณ และมีคุณภาพประกอบด้วย

- สื่อต้องมีความเที่ยงตรง มีจรรยาบรรณในการให้ข่าว ที่ถูกต้องกับประชาชน มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจรรยาบรรณ เมื่อสื่อดีประเทศชาติก็ จะดีด้วย ถ้าสื่อมีจรรยาบรรณ ความเป็นมืออาชีพลดลง ทำงานเพื่อผลกำไรเป็นหลัก ประเทศชาติก็จะแย่ สื่อสารมวลชนจะต้องมีจิตที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ คัดกรอง วิเคราะห์ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณในการเขียนข่าว ไม่นำเสนอข่าวที่ผิดๆ จนทำให้ผู้อื่นเสียหาย

- ควบคุม กำกับ รมรณรงค์ให้ประชาชนบริโภคสื่อสังคม และเครือข่ายสังคมอย่างรับผิดชอบ ด้วยความมีสติ รอบคอบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระวัง เรื่องไม่นำภาพละเมิดลิขสิทธิ์มาเผยแพร่ เพราะจะกระจายได้กว้างและไวมาก อาจจะสร้าง ปัญหาต่างๆ ให้องค์กรและตนเองได้ รวมถึงระมัดระวังมิให้ตกเป็นเครื่องมือของการโฆษณาชวนเชื่อ สร้างความเกลียดชัง

- วรรณคดีปลูกฝังจิตสำนึก และความรับผิดชอบของประชาชน ในการบริโภคสื่อสังคมและชุมชนเครือข่ายเสริมกลไกการตอบโต้ภัยของประชาชน การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์

- การปรับทัศนคติ และความสามารถในการพัฒนา ของผู้บริโภค ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มของประชาชน สำหรับการบริโภค ด้วยการยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม

- **ประชาชนกับการบริโภคสื่อ** ควรมีการพินิจด้วยสติ มีความสำคัญ ในการเชื่อถือชุดข้อมูลควรที่จะตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลในสื่ออื่น หรือแหล่งที่มาของข้อมูล ข้อมูลบางอย่างคือข้อเท็จจริง ควรวิเคราะห์ถึงเจตนาของข่าว หรืออิสระแอบแฝงว่ามีมาด้วย หรือการแชร์สื่อ หรือข้อความ ระวังในการสร้างความเกลียดชัง ให้สูงขึ้นขยายวงกว้างมากขึ้นในสังคม (การเปิดรับรอบด้าน สติไตร่ตรอง คิดพิเคราะห์อย่าง มีเหตุผล จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริโภคสื่อเป็นผู้ควบคุมสื่อ ไม่ใช่ถูกครอบงำโดยสื่อ)

 การสร้างจิตสำนึกของประชาชน ในการใช้และบริโภคสื่อสังคม และสื่อเครือข่ายสังคม

- การรณรงค์สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึก การทำงานของสื่อหลักกับสังคมไทย เช่น สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุกระจายเสียง

- สื่อโทรทัศน์ จากการสำรวจ ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อโทรทัศน์ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้านด้วยกัน

– ด้านช่วงเวลาการออกอากาศ ให้มีรายการสารคดีมากขึ้น

มีรายการทีวีที่ให้สาระและความบันเทิงมากขึ้น ให้มีการนำเสนอการทำงานของรัฐบาล ให้มีข่าวการเมืองมากขึ้น ให้เพิ่มรายการช่องเพศศึกษา เพื่อให้วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ได้ถูกวิธี ให้เพิ่มรายการเกี่ยวกับเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของประเทศอื่นมาให้หลายๆ ให้มีรายการตลกในช่วงเย็นๆ เพราะทำงานมาทั้งวัน ให้มีรายการที่ให้ความรู้สำหรับเด็ก มาออกอากาศ ให้มีรายการอ่าน พูดภาษาอังกฤษ ให้มีเวลาการฉายมากขึ้นกว่าเดิม ให้เพิ่มเวลาและสาระดีๆ ในรายการข่าวให้มากขึ้น ให้เสนอเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเยอะๆ และให้มีรายการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่านี้

– ด้านการไม่ใช้ความรุนแรง ละครในโทรทัศน์

นำเสนอความรุนแรงออกมาเพิ่มมากขึ้น ละครชอบนำเสนอถึงความก้าวร้าว ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี มีการใช้คำหยาบคายรุนแรงไม่เหมาะสม บางทีมีภาพที่ส่อไปในทางลามก และการแก้ปัญหาคาถทะเลาะวิวาทรุนแรงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ตบตีกัน เด็กอาจเอาเป็นแบบอย่าง

– ด้านการจัดอันดับเรตติ้ง การไม่สามารถควบคุม

ได้ทั่วถึง ควรจัดเรตติ้งทีวีแบบจริงจัง เพราะบางรายการก็ไม่เหมาะกับเด็ก แต่ก็ยังเอามาฉายในช่วงที่เด็กและเยาวชนดูกันมาก ต้องให้เหมาะสมแก่เยาวชนและทุกคน ดูสื่อว่าควรอยู่ในเรตใด และมีการบังคับใช้ บางสื่อโทรทัศน์นำเสนอเป็นการเสนอแบบคาดหวังเรตติ้ง โดยไม่ได้นึกถึงคุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ชม

– ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ดำเนินรายการ นักร้อง นักแสดง

ให้ผู้ดำเนินรายการควรแต่งตัวให้เหมาะสม ไม่ใส่ชุดหวิวหรือหาวมากจนเกินไป ให้ดารา นักแสดง หรือพิธีกร ปรับปรุงการใช้ภาษาไทย การออกเสียงให้ชัดเจน และปรับพฤติกรรม พิธีกร บางรายการ พูดจาหยาบคายกลางรายการ เด็กๆ อาจจะทำการเลียนแบบได้

○ **สื่อวิทยุกระจายเสียง** ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภท สื่อวิทยุกระจายเสียง

ประชาชนมีความเห็นว่า ให้ปรับปรุงสื่อวิทยุ เนื่องจากดีเจพูดเยอะ โฆษณาก็เยอะเช่นกัน ให้มีการเปิดเพลงให้ทันสมัย ไม่มีขอบเขต ชอบเปิดเพลงซ้ำๆ วนอยู่เหมือนเดิม สื่อวิทยุเป็นรายการสดควรที่จะคิดก่อนที่จะถ่ายทอดออกไป และควรพัฒนาสื่อวิทยุให้มากกว่านี้ และให้นักจัดรายการวิทยุในการดำเนินรายการและสำเนียงภาษาที่ใช้ พูดภาษาไทยไม่ชัด สื่อสารไม่รู้เรื่อง ใช้ภาษาผิดๆ ชอบเอาเรื่องคนโน้นนี่มานินทา ใช้คำหยาบ และบ้างพูดไม่ถูกกาลเทศะ

● **การส่งเสริมให้มีการออกอากาศเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุ**
รัฐควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ธรรมะทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสรับฟังและเข้าถึงหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา

○ **ควรมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกรายการที่เผยแพร่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียงให้เป็นเรื่องหลักธรรมคำสั่งสอน และไม่มีผลประโยชน์ใดแอบแฝง**

● **การรณรงค์สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึก**
การทำงานของสื่อตรงกับสังคมไทย ด้านอินเทอร์เน็ต

○ **สื่ออินเทอร์เน็ต** ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่ออินเทอร์เน็ต จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภท สื่ออินเทอร์เน็ต แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้วยกัน ประกอบด้วย

– เนื้อหาของสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อในอินเทอร์เน็ตจะมีสื่อ
ล่อแหลมมาก สื่ออินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์ที่ไม่ดีหรือมีทางล่อลวงไปในทางที่ไม่ดี เว็บไซต์มี
ความไม่เหมาะสม การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดรุนแรงขึ้น และมีการใช้ถ้อยคำ ที่ไม่สุภาพ
ก่อให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้น เพราะเด็กวัยรุ่นได้เล่นอินเทอร์เน็ตมากขึ้น

– กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่ออินเทอร์เน็ต จากการสำรวจ
ความคิดเห็นของประชาชนพบว่าประชาชนมีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในประเภท
สื่ออินเทอร์เน็ตในด้านการควบคุม ตัวอย่างเช่น อินเทอร์เน็ตไม่มีองค์กรกลางที่จะสามารถ
ควบคุมเนื้อหาของสื่อที่ออกมาทางนี้ได้ทั้งหมด สื่อประเภทดังกล่าวยังขาดการควบคุม
ที่หนักแน่น เป็นสื่อที่ป้องกันยากมากต้องควบคุมเป็นอย่างดี และสื่ออินเทอร์เน็ตควรจัดว่า
เว็บไหนไม่เหมาะสมเว็บไหนไม่เหมาะสม เป็นต้น

● การรณรงค์สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึก

การทำงานของสื่อทางเลือก หรือสื่ออิสระกับสังคมไทย เช่น สื่อโฆษณา นิตยสาร

○ สื่อโฆษณา ในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อโฆษณา

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหา
ประเภทสื่อโฆษณาได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ตัวอย่าง เช่น

– ด้านช่วงเวลาโฆษณา ที่นานเกินไป โฆษณาค้นเวลา
ที่มีการโฆษณาใช้เวลานาน ควรลดโฆษณาให้น้อยลง และมีเนื้อหาที่มากกว่า เพราะอาจทำ
ให้ผู้รับชมเกิดอาการเบื่อได้

– ด้านโฆษณาเกินจริง งานโฆษณาสมัยนี้ชวนเชื่อมาก
เกินไป โฆษณาเครื่องสำอางหลายๆ ตัวที่โฆษณาเกินจริง ในปัจจุบันโฆษณาได้มีการกล่าว
อ้างสรรพคุณที่เกินจริงมาก เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค และโฆษณาบางตัว เป็นโฆษณา

ที่เกินจริง ทำให้คนดูเชื่อ แต่จริงๆ ไม่ได้เป็นแบบในโฆษณาและภาพประกอบ ทำให้เข้าใจผิด

– **ด้านโฆษณาแฝง** ในบางที่การโฆษณานั้น ทำหน้าที่ขายสินค้ามากเกินไป และสื่อก็ให้ความสำคัญทางด้านการตลาดมากเกินไป โดยเฉพาะโฆษณาแฝงในซีทคอมที่เยอะเกินไปเหมือนเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

○ **นิตยสาร** ภาพรวมหรือเนื้อหาของนิตยสาร จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทนิตยสารได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

– **ภาพ** นิตยสารดารา มีภาพขัดต่อศีลธรรมมากเกินไป ภาพในนิตยสารมักจะมีนิตยสารถ่ายแพชั่นหรือหาวมากขึ้นแล้วมักจะวางโชว์หน้าร้าน นิตยสารบางเล่มใช้หน้าปกไม่เหมาะสม บางเล่มใช้ภาพเปลือยขึ้นปก และนิตยสารบางเล่มไร้สาระ ภาพไม่เหมาะสม เด็กมาเห็นรูปต่างๆ แล้วเด็กสามารถหยิบจับได้ทำให้เด็กอาจเกิดการจดจำ

– **บทความ** ให้นิตยสารมีการนำเสนอเนื้อหาอย่างมีสาระเพิ่มขึ้น เนื่องจากนิตยสารมีเนื้อหาที่เข้าถึงยาก จึงทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ยาก เนื่องจากเนื้อหาที่กระจัดกระจาย

● **การรณรงค์สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึก**
การทำงานของสื่อใหม่กับสังคมไทย

ในโลกออนไลน์ สำหรับกระบวนการของสื่อ ถ้าสื่อแบบเดิมจะมีการกลั่นกรอง ก่อนนำเสนอ มีขั้นตอนบรรณาธิการ เวลาเกิดเรื่องก็เป็นเรื่องใหญ่

แต่สื่อสังคม แต่ละคนสร้างคอนเทนท์ โดยไม่รู้ตัว มีเส้นบางๆ ระหว่างความเป็นมนุษย์ส่วนบุคคล กับการสื่อสารสาธารณะ ซึ่งสื่อสังคม ส่งสารออกไปก่อน แล้วสังคมจะส่งผลสะท้อนกลับมา การตรวจสอบความถูกต้องยังต้องมีทั้งสื่อเก่าและใหม่ เพียงแต่สื่อเดิมตรวจสอบโดยบรรณาธิการ แต่สื่อใหม่ถูกตรวจสอบโดยสังคม เช่น ปัญหาของการใช้สื่อสังคม หากมีคนรู้จักเขียนอะไรไปแล้วลบทันที แต่มันไม่หายไปเพราะไปปรากฏในอีเมลล์คนอื่นด้วย ก็มีคนที่นำมาเผยแพร่อีกส่วนมุมมอง

ข้อเสนอแนะ ในการปฏิรูปสื่อในยุคดิจิทัล หรือสื่อใหม่ ยกตัวอย่างหัวข้อสำคัญ เช่น 1. การกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพ 2. การกำกับดูแลร่วม 3. การจัดตั้งองค์กรสมานฉันท์วิชาชีพสื่อ โดยรวมสื่อทุกประเภทเข้าไว้ด้วยกัน 4. การพัฒนาคุณภาพคนทำสื่อและเนื้อหาสื่อ 5. การจัดตั้งที่ไม่เป็นทางการ 6. รู้เท่าทันสื่อ 7. กรอบจริยธรรมขององค์กร 8. หลักสูตรนักบริหารสื่อ 9. คณะกรรมการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดทางสื่อสารมวลชน 10. สิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อ 11. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ 12. ควรทำให้เด็กมีความคิดเชิงวิพากษ์ได้ สามารถนำมาเทียบสิ่งไหนดีกว่ากัน



การสร้างสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ

- ส่งเสริมบทบาทของสื่อสารมวลชนในการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และดำเนินการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาในเชิงสร้างสรรค์ เช่น
 - ส่งเสริมสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบในการกระทำความผิด

- การจัดช่วงเวลาของการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนของศาสนาทางสื่อแขนงต่างๆ ให้เหมาะสม

- สร้างจิตสำนึกรักความเป็นไทย และเทิดทูนในสถาบันหลักของชาติ โดยใช้ระบบสื่อสารมวลชน เพื่อสร้างจิตสำนึกรักความเป็นไทย ประกอบด้วย

- สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้คนไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ และปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อให้คนไทยมีจิตสำนึกรักความเป็นไทย มีความเข้าใจและภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและภาคภูมิใจในชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

- ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน ให้มีการจัดตั้งองค์กรหรือเครือข่ายด้านการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้คนไทยมีจิตมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กับสังคมมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องการตอบแทนบุญคุณของแผ่นดินตามกำลังความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

- กำหนดกรอบการสร้างค่านิยมหลักของคนไทยมาจากไหน (กระทรวงวัฒนธรรมและนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)) โดยใช้สื่อเพื่อ

สร้างความเห็นร่วมค่านิยมหลักของคนไทย ประกอบด้วย 1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย 8. มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10. รู้จักดำรงตนอยู่ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ 12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง โดยดำเนินการ ดังนี้

- **รณรงค์ให้วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว** โดยมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ครอบครัว ชุมชน ได้มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน

- **การประชาสัมพันธ์** โดยสร้างการสื่อสารในโลกโซเชียล เน็ตเวิร์ค (Social Network) เช่น การสร้างภาพยนตร์ การทำคลิปสั้น เป็นต้น สร้างความร่วมมือกับสื่อต่างๆ ในประเทศ เพื่อสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ในการกล่อมเกล่าให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มคนในสังคมที่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดี และสร้างแรงจูงใจให้กับสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อเผยแพร่ค่านิยมหลักของไทย

- **รณรงค์ให้สื่อประชาสัมพันธ์** ค่านิยมหลักอย่างต่อเนื่อง กระทำซ้ำๆ ในรูปแบบต่างๆ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม

- **จัดให้มีเวที** ระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับประเทศ บอกเล่าถึงประสบการณ์ ประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสม

- ประเมิน ติดตามการสร้างความค่านิยมหลักของคนไทย ประกอบด้วย รั้งฟัง สำรองความคิดเห็นของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ติดตามสื่อที่เผยแพร่ ออกไปว่าได้รับความนิยมมากน้อยแค่ไหน เพื่อนำมาปรับปรุงให้ตรงกับลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่ม พิจารณาสื่อที่จะเผยแพร่ พร้อมทั้งประเมินก่อนเผยแพร่ และหลังเผยแพร่ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้คนเข้าใจตรงกัน และประเมินผลโดยวิธีต่างๆ เช่น การสำรวจความคิดเห็น เป็นต้น

- สื่อกับปัญหาของสังคม เนื่องจากการให้ใบอนุญาตทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์ขาดการตรวจสอบและกำกับดูแลข้อมูล ภาคประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้บริโภคสื่อออนไลน์เป็นจำนวนมาก จึงเสนอตัวอย่างแนวทางการปฏิรูปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

- แยกโครงสร้างการทำงานด้านการกำกับดูแลออกจาก การให้ใบอนุญาต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน กสทช. ควรมีการพิจารณาเพิ่มกฎเกณฑ์ในการให้ใบอนุญาตและการถอนใบอนุญาตต่อผู้ประกอบการ ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ ทั้งในส่วน of สื่อสาธารณะ เคเบิล ดาวเทียม และวิทยุชุมชน หลังจากให้ใบอนุญาตแล้ว กสทช. ควรมีการกำกับดูแล ตรวจสอบการดำเนินรายการ ตลอดจนเนื้อหาที่เผยแพร่อย่างจริงจัง และเข้มข้นกว่าในปัจจุบัน

- นางบประมาณของ กสทช. มาส่งเสริมการตรวจสอบสื่อ และ การรู้เท่าทันสื่อ

- ให้องค์กรวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กำกับดูแล และเฝ้าระวังเนื้อหาในการนำเสนอของสื่อต่างๆ โดยทาง กสทช. ควรมีการให้สิทธิ ให้การยอมรับ และสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรวิชาชีพสื่อ เข้ามามีส่วนร่วม

ในการทำงาน โดยจะเป็นการลดภาระหน้าที่ของ กสทช. อีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ทั้งนี้ กสทช. ควรร่วมทำงานกับองค์กรวิชาชีพอย่างใกล้ชิด และอาจใช้อำนาจในการห้ามออกอากาศของผู้ประกอบการ ในกรณีที่มีคำตัดสินขององค์กรวิชาชีพสื่อให้ถอนใบอนุญาตของผู้ประกอบการวิชาชีพนั้นแล้วผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตาม

○ ปรับปรุงเนื้อหาของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ให้ทันสมัย และบังคับใช้อย่างจริงจัง

○ จัดให้มีกองทุนสื่อสร้างสรรค์ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการ

สร้างสรรค์รายชื้อที่มีเนื้อหาที่ดีเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ถึงแม้ว่าอาจจะไม่มีผลตอบแทนเชิงพาณิชย์ โดยเนื้อหาที่ได้สามารถนำไปออกอากาศในช่องทางใดช่องทางหนึ่ง โดยไม่ต้องพึ่งพาเม็ดเงินจากเจ้าของช่องโทรทัศน์หรือวิทยุ



การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ

ให้รู้เท่าทันสื่อ การบริโภคสื่อเครือข่ายสังคมอย่างรู้เท่าทันสื่อ ให้เข้าใจฐานะของตนว่า ในโลกของสื่อยุคใหม่นั้นก้าวเข้าสู่ความเป็น "โลกของผู้ใช้สื่อ" (user generated content) ซึ่งหมายความว่า ประชาชนผู้บริโภคสื่อได้กลายเป็นทั้งผู้ชม ผู้อ่าน ผู้ฟัง และกลายเป็นสื่อที่ คิด เขียน บอกเล่า แชร์ ส่งต่อรายงานออกไปเครือข่ายสังคม นั้นมิใช่พื้นที่ส่วนตัว แต่เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น

- ให้ความรู้ประชาชนให้รู้เท่าทันสื่อ ตระหนักถึงฐานะผู้บริโภค สื่อว่าทำหน้าที่สื่อด้วย และตระหนักในขอบเขตความเป็นส่วนตัวว่าทับซ้อนกับความเป็นสาธารณะ

- ให้ความรู้ให้ประชาชนเข้าใจกฎหมาย กติกาการอยู่ร่วมกันในโลกออนไลน์ บริโภคสื่อด้วยสติ
- พัฒนาให้ความรู้ประชาชนด้านการรู้เท่าทันสื่อ ตระหนักถึงฐานะผู้บริโภคสื่อว่าทำหน้าที่สื่อด้วย และตระหนักในขอบเขตความเป็นส่วนตัวว่าทับซ้อนกับความเป็นสาธารณะ
- ทำความเข้าใจกับประชาชนให้บริโภคสื่อตามกฎหมาย กติกาการอยู่ร่วมกันในสื่อสังคมและเครือข่ายสังคม



ภาคประชาชนดูแลเฝ้าระวังและตรวจสอบ

- ที่ผ่านมา ไม่มีประชาชนกล่าวถึงกลไกการตรวจสอบโดยภาคประชาชน จึงเห็นควรจัดตั้งเครือข่ายพลังพลเมือง ส่งเสริมให้มีเครือข่ายพลังพลเมืองเพื่อการปฏิรูปสื่อ โดยการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน เพื่อเป็นเครือข่ายพลเมืองที่ทำหน้าที่ติดตามการทำงานของสื่อทุกประเภท ตลอดจนติดตามการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ดูแลกำกับสื่อด้วย
- ตัวแทนผู้ชมผู้ฟังกลไกการมีส่วนร่วมของกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ทุกประเภทจัดให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของตัวแทนผู้ชมผู้ฟัง
- สภาพลเมืองสร้างสรรค์สื่อ โดยการผลักดันและดำเนินการให้เกิดการรวมตัวกันของตัวแทนภาคประชาชนทั้งกลุ่มเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า “สภาพลเมืองสร้างสรรค์สื่อ” มีหน้าที่กำกับดูแล เฝ้าระวัง ตรวจสอบการนำเสนอเนื้อหา

และวิธีการทำงานของสื่อในทุกระดับที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม ผ่าน “เครือข่ายพลเมืองเฝ้าระวังสื่อ” ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น



การป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน

- แก้ไขกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการเนื่องจากมีข้อยกเว้นมากเกินไป ให้นายกรัฐมนตรีต้องเปิดเผยข้อมูลเป็นหลัก ยกเว้นข้อมูลที่เป็นเรื่องความมั่นคง ต้องเปิดเผยโดยอัตโนมัติ ต้องมีเว็บไซต์เพื่อเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ โดยเฉพาะข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐต้องไม่มีค่าใช้จ่าย ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ขึ้นตรงต่อรัฐสภาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย รวมทั้งมีการกำหนดโทษการไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว
- การลดการผูกขาด การป้องกันการทุจริต โดยดำเนินการดังนี้
 - คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าต้องไม่มีฝ่ายการเมืองร่วมเป็นคณะกรรมการ และต้องแยกสำนักงานเป็นองค์กรอิสระ รวมทั้งยกเลิกข้อยกเว้นให้รัฐวิสาหกิจในเรื่องการผูกขาด
 - ให้ประชาชนสามารถฟ้องคดีทางแพ่งและอาญาเรื่องผูกขาดต่อศาลได้โดยตรง
 - กำหนดกรอบเวลาในการออกใบอนุญาตของหน่วยงานรัฐ ถ้ามีการดำเนินการล่าช้า หรือปฏิเสธการออกใบอนุญาตหน่วยงานรัฐต้องมีคำชี้แจง
- ให้รัฐบาลไทยเข้าเป็นสมาชิกของอนุสัญญาต่อต้านการติดสินบนของ OECD เพื่อช่วยในการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐที่มีการเรียกรับหรือให้สินบน และจะได้รับการยอมรับจากประชาคมโลกในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน

- เสนอให้มีการแก้ไข พ.ร.บ. กสทช. ให้การทำงานของ กสทช.

อยู่ในกรอบที่ควรจะเป็น แม้ สตง. ที่มีหน้าที่ตรวจสอบ กสทช. จะพยายามดูแลตรวจสอบ
การใช้จ่ายเงิน จะมีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

กฎหมายสื่อและการควบคุมสื่อที่เกี่ยวข้อง กับด้านสื่อสารมวลชน

ประเภทสื่อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
วิทยุและโทรทัศน์	1. พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 2. พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 3. พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 4. พ.ร.บ. วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 5. พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 6. พ.ร.บ. องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.2551 7. พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
สิ่งพิมพ์	พ.ร.บ. จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550
ภาพยนตร์	พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
อินเทอร์เน็ต	พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ตัวอย่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับด้านสื่อสารมวลชน

- รัฐสภา
- กรมประชาสัมพันธ์
- สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
- คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทค.)
- สถานีวิทยุ-โทรทัศน์-หนังสือพิมพ์
- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
- สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย
- สถาบันการศึกษา
- ประชาสัมพันธ์จังหวัด

- คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม
- เครือข่ายสื่อภาคประชาชน มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม
- สถาบันพัฒนาสื่อภาคประชาชน มูลนิธิพัฒนาประชาสังคม
- โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ สถาบันพัฒนาสื่อภาคประชาชน มูลนิธิการเรียนรู้พัฒนาประชาสังคม



คณะรักษาความสงบแห่งชาติ